työkirje

2027–2028

Työnhaun ja urasuunnittelun opas tekniikan, arkkitehtuurin ja matemaattis-luonnontieteellisten alojen opiskelijoille

Kuva: Suvi-Tuuli Kankaanpää

Työkirja 2027–2028

1 Alkusanat

2 Kaikki työpaikat eivät näy – näin löydät ne

6 CV on esittely sinusta ja osaamisestasi

8 CV-havainnollistus

10 Näin rakennat vakuuttavan työhakemuksen

12 Harjoitus: Työpaikkailmoituksen analysoiminen

14 Rekrymessuilla

16 Rekrytoijan vinkit työnhakijalle

20 Tutkimus kertoo työelämästä

23 Yrittäjyysyhteisö on älyttömän monipuolinen oppikoulu

26 Uralla eteenpäin epävarmuudesta huolimatta

30 Ura rakentuu myös siitä, mitä et suunnitellut

32 Työhaastattelu tutuksi

34 Työsuhteen solmimisesta

36 Usein kysytyt kysymykset juristeille

37 Palkkatoiveesta parempaan palkkaan

40 TEK: Vain parasta (työ)elämää

42 Korkeasti koulutettujen työttömyyskassa KOKO

43 Yliopistojen ura- ja työelämäpalvelut

32. vuosikerta

Julkaisija
Tekniikan akateemiset TEK
Ratavartijankatu 2 A
00520 Helsinki
(09) 229 121 (vaihde)

Toimittajat
Sari Haataja-Helander, Minni Hurme /
TEK urapalvelut

Ulkoasu ja taitto
Jenni Kiviniemi /
Aste Helsinki Oy

Kuvitukset
Maria Sann

Valokuvat
Helena Hagberg, Suvi-Tuuli Kankaanpää, Jean Koskikuru, Sanna Nuutinen, Teija Soini

Kirjoittajat
Eva Alifrosti, Sanna Frisk, Sari Haataja-Helander, Henri Heikintalo, Minni Hurme, Tuunia Keränen, Satu Myller, Katariina Rönnqvist, Katja Sulenko, Heidi Tomperi, Minna Vallinrinne, Kati Virtanen

Toimituksen yhteystiedot
Työkirja c/o TEK
Ratavartijankatu 2 A
00520 Helsinki
(09) 229 121 (vaihde)
tyokirja@tek.fi

www.tek.fi/tyokirja
www.tek.fi/workbook

ISSN 2814-8088

Paino
PunaMusta Oy
Painettu Suomessa

Painos
10 000

TEHTY SUOMESSA MADE IN FINLAND

PEFC
PEFC/02-31-151
PEFC-sertifioitu
Tähän tuotteeseen käytetty puu on kestävästi hoidetuista metsistä
www.pefc.fi

Työkirjasta konkreettista apua urallesi

Me Tekniikan akateemiset TEKissä haluamme tukea sinua opintojesi aikana tarjoamalla näkökulmia sekä työkaluja tulevaisuutesi suunnitteluun.

Työkirja antaa vinkkejä työhakemuksen kirjoittamiseen, CV:n laatimiseen ja työhaastatteluun valmistautumiseen.

Avaamme rekrytoijan näkökulmaa työnhakuun ja kerromme, miten eri tavoilla voit löytää piilotyöpaikkoja. Saat myös asiantuntijoiden vinkkejä palkkaneuvotteluihin sekä työsopimuksen tarkistamiseen.

Autamme sinua käsittelemään työelämän epävarmuutta ja valmistautumaan sattumiin matkasi varrella.

Esittelemme yrittäjyysyhteisöjen tarjoamia mahdollisuuksia ja kerromme, miten me TEKissä tuemme jäseniämme opintojen ja työuran eri vaiheissa.

Menestystä oman polun etsimiseen ja rakentamiseen!

Sari Haataja-Helander
TEK urapalvelut

Työkirjan verkkosivuilta löydät hyödyllisiä vinkkejä sekä CV- ja hakemusesimerkkejä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.
www.tek.fi/tyokirja

Kiitokset

Lämmin kiitos kaikille Työkirjan suunnittelussa ja toteutuksessa mukana olleille. Erityinen kiitos kirjoittajille ja haastatelluille. Kiitos Työkirjan ilmeestä ja taitosta Aste Helsingin asiantuntijat, kuvituksesta Maria Sann sekä käännösavusta Käännös-Aazet ja Acolad. Kiitos asiantuntemuksenne jakamisesta TEKin urapalvelut, viestintä, lakipalvelut, palkkaneuvonta ja tutkimus sekä tykki-tiimi, yrittäjyyspalvelut ja muut kollegat TEKissä. Kiitos yhteistyöstä myös yliopistojen ura- ja työelämäpalvelut sekä KOKO-kassa.

Teksti: Katja Sulenko Kuvitukset: Maria Sann

Kaikki työpaikat eivät näy

– *näin löydät ne*

Kaikki työmahdollisuudet eivät päädy julkiseen hakuun. Piilotyönhaussa otat itse aktiivisen roolin, kartoitat kiinnostavia organisaatioita ja tuot osaamistasi esiin. Pienin askelin voit löytää uusia mahdollisuuksia ja rakentaa verkostoja, jotka tukevat työnhakuasi nyt ja tulevaisuudessa.

Tunnistat ehkä tilanteen, jossa olet selannut työpaikkailmoituksia ja huomannut, ettei juuri nyt ole tarjolla sinulle sopivaa harjoittelua, opinnäytetyöpaikkaa tai oman alan tehtävää. Silloin voi tuntua, että vaihtoehdot loppuvat kesken. Julkisessa haussa olevia työpaikkoja kannattaa hakea edelleen, mutta lisäksi on muitakin tapoja löytää mahdollisuuksia. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan työnantajat ilmoittavat alle puolet työpaikoista julkiseen työnvälitykseen.

Työmahdollisuuksia voi syntyä jo ennen kuin työpaikasta julkaistaan ilmoitus. Työnantajalla saattaa olla tarve uudelle osaajalle, vaikka rekrytointi ei olisi vielä käynnistynyt. Piilotyönhaku ei ole erillinen temppu tai salainen reitti työelämään, vaan yksi tapa edistää työnhakua. Se on oma-aloitteinen ja aktiivinen toimintatapa, jolla kartoitat mahdollisuuksia ja tuot osaamisesi näkyväksi.

Mitä piilotyönhaku oikeastaan tarkoittaa?

Piilotyönhaku ei tarkoita sitä, että pyydät työpaikkaa tuntemattomalta. Se tarkoittaa kiinnostuksen osoittamista, keskustelujen avaamista ja oman osaamisen sovittamista työnantajan tarpeisiin. Piilotyönhakua voi harjoitella pienin askelin. Ensimmäiset yhteydenotot saattavat luonnollisesti jännittää, mutta niistä voi käynnistyä keskusteluja ja syntyä työmahdollisuuksia.

Piilotyönhaussa työnhakija tekee itse aloitteen eikä jää odottamaan, että sopiva työpaikka ilmestyy haettavaksi. Yhteydenotto ei välttämättä hetkessä johda työpaikkaan, mutta piilotyönhaun hyötyjä on tulla tutuksi, saada lisää tietoa organisaatiosta ja jättää positiivinen muistijälki. Jos organisaatiolle tulee myöhemmin tarve uudelle työntekijälle, työnantaja saattaa muistaa juuri sinut. Piilotyönhakuun kannattaakin suhtautua pitkäjänteisesti ja verkostoituminen kannattaa aloittaa opintojen aikana eikä vasta valmistumisen lähestyessä.

Piilotyönhakua on esimerkiksi:

- Yhteydenotto kiinnostavaan organisaatioon, vaikka avoimia paikkoja ei olisi.
- Keskustelu rekrymessuilla, opiskelijatapahtumassa tai yritysvierailulla.
- Verkostoituminen LinkedInissä ja keskustelun avaaminen kiinnostavista rooleista tai organisaatiosta.
- Opinnäyteyhteistyön ehdottaminen yritykselle.
- Harjoittelun, kesätyön tai opinnäytetyön jatkomahdollisuuksien kartoittaminen.
- Keskustelu entisen kollegan, esihenkilön tai opiskelukaverin kanssa urasuunnitelmista ja alan mahdollisuuksista.
- Alan tapahtumaan, seminaariin tai järjestötoimintaan osallistuminen ja uusien kontaktien luominen.

Piilotyönhaku alkaa omasta osaamisesta

Jo opiskeluvaiheessa kannattaa opetella tunnistamaan omat vahvuutensa ja osaamisensa. Osaamista kertyy paljon muualtakin kuin oman alan palkkatyöstä tai valmiista tutkinnosta. Kurssiprojektit, laboratoriotyöt, ohjelmointiharjoitukset, kesätyöt, järjestötoiminta, vapaaehtoistyö ja harrastukset voivat kaikki kehittää taitoja, jotka ovat eduksi työelämässä.

Piilotyönhaussa, kuten työnhaussa yleensäkin, olennaista on osata kertoa osaamisesta mahdollisimman konkreettisesti.

Piilotyönhaussa kannattaa panostaa myös siihen, että sinut ja osaamisesi on mahdollista löytää. Varmista, että LinkedIn-profiilisi on ajan tasalla, ja että siinä näkyvät keskeiset avainsanat sekä työkokemusten ja luottamustoimien kuvaukset. LinkedInissä voit tehdä osaamistasi näkyväksi kertomalla esimerkiksi projekteistasi, opinnäytteestäsi tai opinnoistasi. Voit esitellä taitojasi myös portfoliossa tai GitHubissa.

Ennen piilotyönhakuun tarttumista, pohdi:

- Mitä osaat jo?
- Millaisia vastuita sinulla on ollut?
- Missä olet onnistunut?
- Millaisista tehtävistä innostut?
- Mistä olet saanut hyvää palautetta?
- Millaisia ongelmia voisit auttaa ratkaisemaan?

Kun olet pohtinut vastauksia näihin kysymyksiin, on niistä helpompi kertoa myös potentiaaliselle työnantajalle.

Piilotyönhaun ensimmäiset askeleet

Piilotyönhaun ei tarvitse alkaa täydellisestä suunnitelmasta. Jokainen uusi kontakti ja keskustelu on mahdollisuus.

1 Mieti, missä haluaisit työskennellä

Listaa 5-10 organisaatiota, joiden toiminta kiinnostaa sinua. Listalta voi löytyä erilaisia toimijoita: suuria yrityksiä, kasvuyrityksiä, tutkimuslaitoksia tai julkisen sektorin toimijoita. Moni hakee samoihin suuriin ja tunnettuihin kansainvälisiin yrityksiin. Kannattaa tutkia myös muita vaihtoehtoja, kuten pienempiä ja vähemmän tunnettuja yrityksiä.

2 Selvitä, keneen olla yhteydessä

Usein sopiva yhteyshenkilö löytyy yrityksen verkkosivuilta tai Linked-Inistä. Esihenkilö, tiiminvetäjä tai rekrytoija voi olla hyvä ensimmäinen kontakti.

3 Perehdy organisaatioon

Millaisia projekteja yrityksellä on meneillään? Millaista osaamista se etsii? Mitkä asiat organisaatiossa kiinnostavat sinua? Mitä sinä voisit tarjota heille? Hyvin kohdennettu yhteydenotto erottuu edukseen.

4 Ota matalalla kynnyksellä yhteyttä

Ensimmäisen yhteydenoton ei tarvitse olla pitkä tai täydellinen. Tavoitteena ei ole kertoa heti kaikkea, vaan avata keskustelu ja selvittää, millaisia tarpeita organisaatiossa on.

5 Muista, että kaikki keskustelut ovat arvokkaita

Kaikki yhteydenotot eivät johda työhaastatteluun. Silti jokainen keskustelu voi kasvattaa verkostoasi, lisätä ymmärrystä alasta tai johtaa mahdollisuuksiin myöhemmin. Työnhaku on usein maraton, ei pikamatka.

Lähestyminen avoimella hakemuksella

Kun haet julkisessa haussa olevaan työpaikkaan, vastaat työnantajan määrittelemään tarpeeseen. Avoimella hakemuksella lähestyessäsi paketoit itse osaamisesi ja tarjoat sitä työnantajalle.

Avoin hakemus ei ole yleinen viesti kaikille työnantajille, vaan huolellisesti kohdennettu yhteydenotto tiettyyn organisaatioon. Tarkoituksena on kertoa, miksi organisaatio kiinnostaa sinua ja millaista osaamista tarjoat heille. Mitä kohdennetumpi hakemus on, sitä todennäköisemmin se herättää vastaanottajan mielenkiinnon.

Jos mahdollista, osoita hakemus tietylle henkilölle, esimerkiksi tiimin esihenkilölle. Jos organisaatio toivoo avoimia hakemuksia tiettyyn järjestelmään, noudata sen ohjetta.

Mitä kertoa avoimessa hakemuksessa?

- **Miksi otat yhteyttä tähän organisaatioon?** Kerro, mikä toimialassa, organisaatiossa tai sen tekemisessä kiinnostaa. Tämä on oivallinen paikka osoittaa tekemäsi taustatyö ja motivaatiosi sekä räätälöidä avoin hakemus juuri tälle työnantajalle.
- **Mitä osaat?** Esittele olennaisimmat opinnot, projektit, harjoittelut, kesätyöt tai muu tärkeä kokemus. Muista konkreettiset esimerkit.
- **Millaista mahdollisuutta etsit?** Kerro, millaista mahdollisuutta olet hakemassa. Liian yleiselle tasolle jäävät toiveet, kuten ilmaisu "olen kiinnostunut mahdollisuuksista organisaatiossa", jättävät työnantajalle paljon tulkinnanvaraa. Pohdi, millaisissa työnkuvissa tai vastuissa voisit hyödyntää osaamistasi.

3 taitoja koko työuralle

Piilotyönhaussa et kilpaile samasta mahdollisuudesta satojen muiden hakijoiden kanssa, ja oman osaamisen esiin tuominen voi olla helpompaa. Sinun ei tarvitse sovittaa osaamistasi työpaikkailmoituksen kriteereihin, vaan voit korostaa taitojasi, joita haluat hyödyntää työnantajan tarpeet huomioiden.

Piilotyönhaku vaatii hieman enemmän aikaa, osaamisen reflektointia, pitkäjänteisyyttä ja oma-aloitteisuutta kuin työpaikkailmoituksiin vastaaminen. Vaikka piilotyönhaku ei heti johtaisikaan uuteen työpaikkaan, on siitä silti mahdollista oppia taitoja, kuten osaamisen tunnistamista ja sanoittamista sekä verkostojen luomista, jotka ovat hyödyllisiä tulevalla urallasi.

TEKin jäsenenä voit perehtyä aiheeseen tarkemmin Piilotyönhaku haltuun -verkkovalmennuksessa.
www.tek.fi/valmennuskirjasto

3 myyttiä piilotyönhausta

1. "Minulla ei ole verkostoja"

Kurssi- ja harrastuskaverit, alumnit, professorit ja kollegat kesätöistä ovat esimerkkejä verkostosi jäsenistä. Verkostojen ei tarvitse olla valmiiksi kattavia. Olennaisempaa on, miten niitä voi rakentaa. Jokainen uusi keskustelu voi kasvattaa verkostojasi.

2. "Minulla ei ole vielä tarpeeksi osaamista"

Opiskelijalta ei yleensä odoteta vuosien työkokemusta. Kiinnostus, oppimiskyky ja opintojen antamat tuoreet opit voivat olla vahvuuksia.

3. "Häiritsen työnantajaa"

Asiallinen, hyvin valmisteltu yhteydenotto kertoo motivaatiosta ja aktiivisuudesta. Pahimmillaan kaikkiin yhteydenottoihisi ei vastata tai saat kohteliaan ei-vastauksen ja parhaimmillaan keskustelu avaa oven mahdollisuuksiin.

Teksti: TEK urapalvelut Kuvitukset: Maria Sann

CV on esittely sinusta ja osaamisestasi

CV:n tarkoitus on herättää työnantajan kiinnostus sekä antaa sinusta ja osaamisestasi selkeä kuva tiivistetyssä muodossa. Työnhaun dokumenteilla olennaista on jakaa vastaanottajalle riittävästi tietoa sinusta. Parhaimmillaan saat rekrytoijan kutsumaan sinut haastatteluun, jossa voitte yhdessä jatkaa tutustumista ja sopivuuden arviointia tarkemmin.

Rekrytointipäätöksiä tehdessään työnantajat arvioivat hakijan osaamisen sopivuuden lisäksi myös motivaatiota ja työskentelytyylin sopivuutta työpaikkaan. Siksi toimiva CV on räätälöity haettuun työpaikkaan. CV:n tekemistä ei kuitenkaan tarvitse aloittaa joka kerta alusta. Voit hyvin luoda CV:n pääversion, jossa on kuvailtuna kaikki kokemuksesi ja taitosi. Jokaisen uuden avoinna olevan työmahdollisuuden kohdalla voit muokata tästä pääversiosta kohdennetun dokumentin, jossa korostat erityisesti hakemassasi työpaikassa hyödynnettäviä taitojasi ja ominaisuuksiasi.

CV ei ole pelkkä listaus työkokemuksistasi ja koulutuksistasi, vaan esittely sinusta ja osaamisestasi tiettyä työpaikkaa varten. Pelkän asioiden listaamisen sijaan keskity kuvailemaan, mitä osaat, mitä olet tehnyt ja mitä olet saanut aikaan. Kerronnassa kannattaa käyttää kokonaisia lauseita, minämuotoa ja aktiivisia verbejä, kuten esimerkiksi: ”toteutin, suunnittelin, koordinoin...”. Tämän kerronnan myötä vastaanottaja pystyy luomaan käsityksen osaamisestasi ja polustasi tähän asti.

Työhistoria ja koulutukset toki pysyvät CV:ssäsi, mutta niiden sisällöstä kertoessasi voit päättää, mitä aiheita kerrot niistä ja mitä korostat. Pohdi, mitä työnantajan olisi kiinnostavaa tietää kokemuksistasi. CV:n profiiliteksti eli ammatillinen esittely sinusta kannattaa vähintään räätälöidä sopimaan haettuun paikkaan. Esittelyn ei tarvitse olla pitkä, mutta siinä voit kertoa kuka olet, mitä osaat ja mitä tavoittelet urallasi seuraavaksi. Mikäli esittelet kertyneitä taitojasi, pohdi, mitä taitoja hakemaasi työpaikkaa varten kannattaa korostaa. Muista kertoa myös kielitaidostasi ja työelämätaidoistasi.

Opiskelijana tai työuran alussa voi tuntua, että CV:seen ei ole tarpeeksi sisältöä. Kaikki työkokemus on arvokasta ja voit kertoa oman alasi ulkopuolisistakin töistä, mikäli niitä on kertynyt. Voit miettiä, mitä kaikkea osaamista sinulle on muodostunut opinnoissasi, projekteissasi, luottamustoimissasi, harrastuksissasi ja mahdollisesti ensimmäisissä töissäsi. Sinulle on kertynyt taitoja koko elämäsi ajan ja sinulla on omanlaisia vahvuuksia työskentelytavoissasi. Niistä voit aina kertoa. Erityisen toimivaa on, jos saat kerrottua niistä vahvuuksistasi, joita hakemassasi työssä toivotaan.

CV:n on hyvä olla kattava ja informatiivinen, joten pituus kannattaa miettiä sen mukaan, että saat kerrottua kaiken olennaisen. Yhden tai kahden sivun CV voi hyvin toimia uran alkuvaiheessa. Tiedostonimeen kannattaa lisätä asiakirjan nimi ja oma nimesi. Hyvä tiedostomuoto on esimerkiksi PDF. Tärkeintä CV:ssä on asiasisältö, mutta selkeä ja silmäiltävä ulkoasu auttaa vastaanottajaa omaksumaan helposti dokumenttisi sisällön.

CV:n tarkistuslista

CV:ssä on hyvä olla:

- ☐ Nimi
- ☐ Yhteystiedot
- ☐ Profiiliteksti
- ☐ Koulutus
- ☐ Työkokemus
- ☐ Taidot

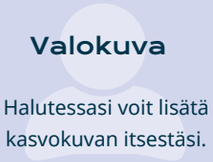
Hyviä lisäyksiä ovat myös:

- ☐ Luottamustoimet
- ☐ Vapaaehtoistyöt
- ☐ Omat projektit
- ☐ Kurssit ja sertifikaatit
- ☐ Tieto suositteli-joista
- ☐ Harrastukset ja kiinnostukset

Vinkki

Seuraavalla sivulla näet esimerkkihavainnollistuksen CV:stä asetteluineen.

Katso CV-esimerkkejä Työkirjan verkkosivuilla.
www.tek.fi/tyokalupakki

Valokuva

Halutessasi voit lisätä kasvokuvan itsestäsi.

Yhteystiedot

Yhteystietoihin sopii esimerkiksi:

- Puhelinnumero
- Sähköpostiosoite
- Linkki LinkedIn-profiiliin
- Sijainti paikkakuntatasolla

Koulutus

Tutkinnon nimi
Oppilaitoksen nimi
Koulutuksen ajankohta

Tutkintojen listaamisen lisäksi voit kertoa tutkinnon sisällöstä tarkemmin. Kerro esimerkiksi tutkinto-ohjelmasi, syventymis-kohteesi, olennaisimmat kurssi-kokonaisuutesi, vaihto-opintosi, opinnäytetyösi aihe sekä muut koulutustasi koskevat lisätiedot. Koulutuksen kuvailu kannattaa erityisesti, jos sinulle ei vielä ole kertynyt paljon työkokemusta.

Taidot

Voit korostaa keskeisimpiä substanssitaitojasi, työelämätaitojasi ja työskentelytapojasi. Lisää näkyville tekniset taitosi, kielitaitosi ja muut olennaiset taitosi. Voit myös arvioida taitotasoasi ja merkitä sen näkyviin.

Etunimi Sukunimi

Alaotsikko

Esimerkiksi nimike tai kiteytys, jolla esittelet itsesi ammatillisesti.

Profiili

CV:n alkuun sopii profiiliteksti eli ytimekäs, muutaman virkkeen tiivistelmä sinusta. Kerro, kuka olet, mitä opiskelet, mitä osaamista tarjoat, mikä innostaa sinua ammatillisesti ja mitä tavoittelet urallasi seuraavaksi. Tekstissä on hyvä näkyä keskeisimmät osaamisesi haettavan työtehtävän kannalta eli kohta kannattaa räätälöidä sopimaan haettuun työtehtävään ja organisaatioon.

Työkokemus

Työtehtävän nimi
Työnantajan nimi
Työsuhteen ajankohta
Työkokemuksen kuvaus

Esittele työkokemuksesi tuoreimmasta kokemuksestasi alkaen. Kaikki työkokemukset ovat arvokkaita ja opettavat jotakin, joten niistä ja opituista asioista kannattaa kertoa.

Työtehtävien ja työnantajien listaamisen lisäksi suositeltavaa on myös kuvailla työkokemuksia. Kerro vastuistasi ja aikaansaannoksistasi mahdollisimman tarkalla tasolla. Hyödynnä kuvailussa aktiivisia verbejä ja lukuja havainnollistamaan toimintasi vaikuttavuutta ja mittaluokkaa. Tuo esille, mikä oli tehtäväsi tavoite, miten vaikutit organisaation toimintaan ja lopputuloksiin, missä onnistuit ja mitä opit työsuhteen aikana.

Käytä kuvailussa minämuotoa havainnollistamaan sitä, mitä sinä olet tehnyt. Voit lisäksi esitellä, millaista yhteistyötä teit, missä tiimissä tai yksikössä toimit ja tarvittaessa esitellä organisaation, erityisesti sen ollessa vähemmän tunnettu.

Voit ottaa käyttöön yhden tai useamman sivun, mikäli sisältö sitä vaatii. Tee kuvauksista helposti luettavia esimerkiksi sopivilla kappalejaoilla, alaotsikoinneilla tai bullet pointeilla.

Suosittelijat

Jos sinulla on suosittelijoita, voit mainita siitä CV:ssäsi. Sopiva ilmaisu on esimerkiksi: “Suosittelijoiden tiedot saatavilla pyydettäessä”. Suosittelijoiden yhteystiedot kannattaa jakaa vasta siinä vaiheessa, kun olet varmistanut, että he ovat käytettävissä ja olet saanut luvan heidän tietojensa jakamiseen. Sopiva suosittelija on henkilö, joka tuntee sinut ammatillisesti, kuten esimerkiksi nykyinen tai entinen esihenkilösi, kollegasi, professorisi, mentorisi tai muu verkostosi jäsen.

Harrastukset ja kiinnostukset

Halutessasi voit esitellä harrastuksiasi ja kiinnostuksen kohteitasi. Niiden esittely voi tuoda persoonaasi esille. Kiinnostavaa voi esimerkiksi olla, mikäli nämä asiat tuovat esiin jotakin uutta kokemustaustastasi tai niissä on yhtymäkohtia haettujen työtehtävien kanssa.

Luottamustehtävät

Rooli
Organisaatio
Ajankohta
Kokemuksen kuvaus

Mahdollisia luottamustehtäviäsi, opiskelijatoiminnan vastuitasi ja vapaaehtoiskokemuksiasi voit esitellä CV:ssäsi samoin kuin työkokemuksiasikin. Näitäkin kokemuksia kannattaa kuvailla konkreettisella tasolla ja tuoda esille vastuitasi ja aikaansaannoksiasi niissä.

Kurssit ja sertifikaatit

Mahdollisia tutkinnon ulkopuolisia lisäkoulutuksia, suoritettuja kortteja ja passeja sekä tehtyjä sertifikaatteja voit esitellä omassa kohdassaan. Kerro erityisesti haettavan työtehtävän kannalta olennaisista kokonaisuuksista, jotka validoivat osaamistasi ja valmiuksiasi.

Muut

Lisää tarvittaessa CV:seesi muitakin kohtia, jotka esittelevät juuri sinun ammatillista taustaasi ja osaamistasi sekä tukevat työnhaun tavoitettasi. Esimerkiksi muita kohtia voivat olla tieteelliset julkaisut, kunniamaininnat, palkinnot tai omat projektit.

Teksti: TEK urapalvelut Kuvitus: Maria Sann

Näin rakennat vakuuttavan työhakemuksen

Työhakemuksella esität perusteluita sille, miksi työnantajan kannattaisi valita sinut hakemaasi työtehtävään. Hakemus eroaa CV:stä siinä, että hakemuskirjeessä kerrot, miksi olet kiinnostunut hakemastasi tehtävästä ja organisaatiosta ja miksi juuri sinä hoitaisit työhön kuuluvia vastuita hyvin.

Aloita analysoimalla työpaikkailmoitus

Työhakemuksen kirjoittaminen kannattaa aloittaa työpaikkailmoituksen analysoimisella. Selvitä työpaikkailmoituksesta, mitä osaamista työ edellyttää ja mitä asioita työntekijältä toivotaan. Kun olet jäsentänyt nämä vaatimukset, voit peilata niitä omaan taustaasi ja arvioida, miten hyvin vastaat niihin ja sen jälkeen kirjoittaa perusteluitasi.

Tekoäly kirjoittamisen tukena

- Tekoäly on hyödyllinen apuväline työhakemuksen laatimisessa. Voit käyttää sitä esimerkiksi työpaikkailmoituksen analysointiin, hakemuksen luonnosteluun tai kirjoittamasi tekstin hiomiseen.
- Jos hyödynnät tekoälyä, muista käydä teksti huolellisesti läpi. Tee siihen muokkauksia ja täydennyksiä, jotta hakemusteksti kuulostaa sinulta eikä sisällä tekoälylle tyypillisiä latteuksia, joita rekrytoijat ovat harjaantuneet huomaamaan.
- Huomaa, että tekoäly ei pysty kuvaamaan motivaatiotasi, persoonaasi tai vahvuuksiasi yhtä tarkoilla tiedoilla kuin mitä sinulla on, eikä se tunne tulevaisuuden suunnitelmiasi. Se ei myöskään osaa antaa konkreettisia esimerkkejä, jotka lisäisivät hakemuksesi uskottavuutta ja auttaisivat sinua erottumaan muista hakijoista. Käytä siis tekoälyä harkiten ja tarkista tekstin paikkansapitävyys ja tyyli ennen hakemuksen lähettämistä.

Rakenna hakemusteksti vaiheittain

1 Aloitus ja motivaation esittely

Tuo hakemuksen alussa esille, mitä paikkaa haet sekä esittele motivaatiosi. Kirjoita, mikä tehtävässä kiinnostaa. Voit esimerkiksi kertoa, minkä sinulle merkityksellisen asian parissa organisaatiossa työskennellään tai kertoa, miten työtehtävä liittyy uratavoitteisiisi. Tässä yhteydessä voit tuoda esille opintojasi tai diplomi- tai opinnäytetyötäsi, jos ne liittyvät haettavaan tehtävään.

2 Tehtäväkohtainen osaaminen ja perustelut

Kerro tehtävän kannalta relevantista osaamisestasi ja kokemuksestasi. Voit vastata kysymyksiin, miksi olisit hyvä valinta tehtävään ja millaista lisäarvoa tuot organisaatiolle. Kannattaa pohtia laajasti kertyneitä työ-, opiskelu-, harrastus- tai vapaaehtoiskokemuksia ja esitellä niitä, jotka sopivat haettuun tehtävään jollakin tavalla.

Aiempi työkokemus on hyödyllistä, mutta opiskelijana töitä hakiessa yhtä lailla merkityksellisiä voivat olla opintojen sisällöt, projektityöt ja luottamustehtävät sekä niissä opitut asiat. Harjoittelu- ja kesätyöhauissa hyödyllistä on kertoa myös valmiuksistasi oppia uutta ja soveltavaa aiemmin opittua.

Konkreettiset esimerkit osaamisestasi vakuuttavat lukijan parhaiten. Pelkkien yleisten väitteiden sijaan kannattaa kertoa esimerkkejä, jotka havainnollistavat, mitä työtehtävässä hyödyllisiä taitoja olet oppinut ja miten soveltaisit oppimaasi uudessa työpaikassa.

3 Työskentelytapasi esittely ja hakemuksen lopetus

Voit kuvailla, millainen työntekijä olet ja miten työskentelet. Tuo esille erityisesti niitä työskentelytapojasi, joita työpaikkailmoituksessa on mainittu ja jotka tunnistat omiksesi. Tarkista ennen hakemuksen lähettämistä, että vastaat ilmoituksella pyydettyihin asioihin. Hakemuksen voit lopettaa mainitsemalla, että tulet mielelläsi kertomaan itsestäsi lisää.

Täsmävinkit

1. Mene suoraan asiaan.
2. Käytä samaa kieltä, jolla työpaikkailmoitus on laadittu.
3. Tekstin tyylissä saa kuulua persoonasi.
4. Pidä teksti helppolukuisena ja napakkana, jotta se mahtuu yhdelle sivulle.
5. Käytä selkeää fonttia ja nimeä dokumentti omalla nimelläsi ja asiakirjan nimellä.
6. Lähetä hakemuksesi työpaikkailmoituksessa mainitulla tavalla.

Harjoitus

Työpaikkailmoituksen analysoiminen

Tämä harjoitus auttaa sinut alkuun hakemuksen laatimisessa. Sen avulla voit havaita, mitä osaamista työnantaja etsii sekä arvioida, miten osaamisesi ja kokemuksesi vastaavat näitä asioita. Analysoinnin perusteella saat kirjoitettua hakemukseesi työtehtävän kannalta olennaisia asioita.

Täytä alla oleva taulukko, kun pohdit työpaikan hakemista. Kirjaa ensin, mikä sai sinut kiinnostumaan tehtävästä. Kirjaa sitten taulukon vasempaan sarakkeeseen työpaikkailmoituksessa mainitut kriteerit tai tehtävät ja oikeanpuoleiseen sarakkeeseen oma vastineesi niihin eli mitä osaamista tai valmiuksia sinulla on tarjota niihin. Osaamista on voinut kertyä esimerkiksi opinnoista, kesätöistä, projekteista, harrastuksista tai luottamustoimista.

Arvioi siis, mitä taitoja, valmiuksia ja motivaatiota tuot hakemaasi tehtävään. Työpaikkailmoituksella voi olla mainittuna paljon kriteerejä, myös sellaisia, jotka eivät juuri nyt osu sinuun. On tavallista, että kaikki kriteerit eivät täyty. Tämä ei kuitenkaan estä hakemasta työpaikkaa. Tällaisessa tilanteessa kannattaa korostaa omaa motivaatiota, oppimiskykyä ja halua kehittyä. Voit antaa esimerkkejä tilanteista, joissa olet ottanut haltuun uusia tehtäviä, oppinut uuden taidon tai kehittänyt osaamistasi.

Lopuksi poimi harjoitukseen kirjaamiasi asioita mukaan varsinaiseen työhakemukseesi.

Työpaikan tiedot

Työnantaja: _____

Työtehtävä: _____

Mikä tässä tehtävässä ja organisaatiossa kiinnostaa sinua?

(Esim. toimiala, arvot, oppimismahdollisuudet, projektit, tuotteet/palvelut, teknologiat, sopivuus tavoitteisiisi)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Mitä työnantaja etsii ja mitä itse tarjoat?

Mitkä ovat tehtävän vaatimukset tai mainitut työtehtävät? Nimeä yksi toive työntekijää kohtaan per rivi.	**Mitä osaamista ja kokemusta sinulla on tähän liittyen?** Pohdi esim. opintojasi, kesätöitäsi, harrastuksiasi tai luottamustoimiasi.

Mitkä ovat vahvuuksiasi tähän työhön?
Mitä sinun kannattaa erityisesti korostaa?

_____

_____

_____

Mitä muuta työnantajaa mahdollisesti kiinnostavaa sinun kannattaisi mainita?

_____

_____

_____

Teksti: TEK urapalvelut Kuvitukset: Maria Sann

Rekry-messuilla

Rekrytointitapahtumissa voit tutustua työnantajiin, hankkia tietoa yrityksistä ja niiden osaamistarpeista sekä selvittää, mitkä yritykset ovat rekrytoimassa oman alasi osaajia nyt tai lähitulevaisuudessa. Rekrymessuilla voit myös laajentaa verkostoasi. Eniten tapahtumasta saat irti, kun valmistaudut etukäteen.

1 Ennen rekrymessuja

- Selvitä, mitkä yritykset ovat mukana messuilla ja mihin niistä haluat päästä tutustumaan tarkemmin.
- Hae tietoa työnantajista etukäteen ja pyri muodostamaan käsitys siitä, millainen osaaminen olisi heille hyödyllistä.
- Valmistaudu kertomaan itsestäsi: Millaista osaamista sinulla on? Mitä tavoittelet ural-lasi seuraavaksi? Mitkä työtehtävät ja toi-minnot yrityksessä ovat sinulle kiinnostavia?
- Pohdi omia kysymyksiäsi työnantajalle: Mitä haluaisit kysyä yrityksen edustajalta? Mitä lisätietoja haluaisit yrityksestä?
- Päivitä LinkedIn-profiilisi tai CV:si.

2 Rekrymessujen aikana

- Käy rohkeasti tapaamassa sinulle kiinnostavana näyttäytyvien yrityksien edustajia.
- Voit aloittaa tervehtimällä ja esittelemällä itsesi. Työnantajat arvostavat sitä, että pystyt kertomaan itsestäsi, osaamisestasi ja mitä olet tavoittelemassa.
- Muista esittää kysymyksiä ja kuunnella. Keskustelussa sinun on mahdollisuus selvittää sinua askarruttavia asioita ja oppia yrityksestä.
- Osoita kiinnostuksesi yritystä kohtaan: Mikä sinua heidän toiminnassaan innostaa kuulemasi ja lukemasi perusteella?
- Selvitä, millä tavalla yritys rekrytoi ja miten kannattaa toimia, jos haluaa hakea yritykseen töihin. Yrityksen edustajan nimi kannattaa painaa mieleen.

3 Rekrymessujen jälkeen

- Voit lähettää kontaktipyynnön LinkedInissä yrityksen edusta-jalle ja kiittää juttelusta.
- Jos päädyt hakemaan työpaik-kaa, hyödynnä yrityksen edus-tajan kertomia hakuvinkkejä.
- Voit mainita työhakemuksessasi jutelleesi kyseisen yrityksen edustajan kanssa messuilla.

Teksti: Sanna Frisk Kuvitukset: Maria Sann Kuva: Jean Koskikuru

Rekrytoijan vinkit työnhakijalle

Työnhaku voi tuntua opiskelijana yllättävän sekavalta. Yhdessä paikassa hakemus kuitataan nopeasti, toisessa prosessi kestää viikkoja. Jossain haastatteluita on yksi, toisessa mukana on ennakkokysymyksiä, testejä ja useampi keskustelu.

Sanna Frisk
Kirjoittaja on valittu Rekrygaalassa 2025 Vuoden Rekrytoijaksi. Sanna työskentelee finanssialan konsernissa palkaten osaajia IT-työtehtäviin Suomeen, Ruotsiin, Tanskaan, Norjaan ja Puolaan. Sanna suhtautuu intohimoisesti rekrytoinnin kehittämiseen ja hakijakokemukseen, ja on ollut mukana kouluttamassa HR-alan osaajia valtakunnallisessa HENRY ry:n Rekryverkostossa vuosina 2018-2024. Työn ohessa hän kehittää omaa osaamistaan lukemalla, kouluttautumalla sekä mentoroimalla kansainvälisiä osaajia.

Rekrytoijana näen vuosittain paljon hyviä hakemuksia, mutta myös tilanteita, joissa hakija olisi voinut parantaa mahdollisuuksiaan pienillä asioilla. Sinun ei tarvitse olla valmis asiantuntija saadaksesi ensimmäisen oman alan työpaikan. Usein rekrytoija etsii potentiaalia: kiinnostusta, oppimiskykyä, motivaatiota ja kykyä kertoa omasta osaamisesta selkeästi.

Miksi rekrytointiprosessit ovat niin erilaisia?

Rekrytointikäytännöt vaihtelevat yrityksittäin paljon. Se ei aina tarkoita, että joku prosessi olisi parempi tai huonompi, vaan yrityksillä on erilaiset järjestelmät, aikataulut ja tavat arvioida osaamista. Hakijan kannalta tärkeintä on tietää, mitä seuraavaksi tapahtuu. Voit hyvin kysyä prosessin alussa: montako vaihetta tässä on, milloin päätöksiä tehdään ja milloin voin odottaa kuulevani teistä? Kysymykset ovat perusteltuja, erityisesti jos haet samaan aikaan useita kesätyö- tai harjoittelupaikkoja.

Näin jäät rekrytoivan tiimin mieleen

Moni opiskelija miettii, miten erottua silloin, kun hakijoita on paljon. Oma kokemukseni on, että erottuminen ei yleensä synny yhdestä "täydellisestä" hakemuksesta, vaan kokonaisuudesta. Olet hakenut ajoissa, CV on selkeä, hakemus vastaa juuri kyseiseen tehtävään ja sinusta jää kuva, että tiedät, mihin olet hakemassa.

Rekrytoijaan saa olla yhteydessä, mutta paras yhteydenotto on sellainen, jossa kysyt jotain, mihin et löydä vastausta ilmoituksesta tai yrityksen sivuilta. Pelkkä "jätin hakemuksen" -viesti harvoin auttaa. Hyvä kysymys voi kuitenkin osoittaa kiinnostusta ja valmistautumista. Vielä parempi vaihtoehto voi olla jutella yrityksen asiantuntijan kanssa esimerkiksi uramessuilla, LinkedInissä tai opiskelijatapahtumassa. Usein juuri työn arjessa mukana oleva henkilö osaa kertoa parhaiten, millaista osaamista tehtävässä tarvitaan.

Verkostoituminen kannattaa aloittaa ennen kuin työpaikkailmoitus julkaistaan. Et voi tietää, kuka opiskelukaveri, tapahtumassa tavattu henkilö tai alumniverkoston ammattilainen työskentelee myöhemmin yrityksessä, johon haluaisit hakea. Verkostoitumisen ei tarvitse olla teennäistä. Se voi olla yksinkertaisesti uteliaisuutta: kysymistä, kuuntelua ja oppimista.

Mitä CV:ssä kannattaa korostaa?

Tekniikan, arkkitehtuurin ja matemaattis-luonnontieteellisten alojen rekrytoinneissa korostuvat usein potentiaali, ongelmanratkaisu ja oppimiskyky. Rekrytoija haluaa nopeasti ymmärtää: mitä opiskelet, milloin valmistut, mistä olet kiinnostunut ja mitä osaat jo nyt.

CV:ssä kannattaa nostaa esiin kurssiprojektit, työkalut ja opintojen kautta kertynyt osaaminen. Jos olet käyttänyt Pythonia, CAD-ohjelmistoa, simulointityökaluja, data-analytiikkaa tai laboratorio-osaamista, sano se suoraan. Ei kannata olettaa, että rekrytoija osaa päätellä osaamisesi tutkintonimikkeen perusteella. Hyvä CV on selkeästi otsikoitu, kronologinen ja nopeasti silmäiltävä. Rekrytoija käyttää ensimmäiseen lukukertaan usein vain muutaman minuutin.

Entä jos työkokemusta ei vielä ole?

Jos työkokemusta on vähän, älä jätä CV:tä tyhjäksi. Osaamista voi syntyä opinnoista, vapaaehtoistyöstä, ainejärjestöstä, harrastuksista, kilpailuista, omista projekteista tai vaikka siitä, että olet opetellut uuden työkalun itsenäisesti. Rekrytoinnissa arvostetaan sitä, että hakija osaa sanoittaa, mitä on tehnyt ja mitä siitä oppi.

Minusta hyvä hakija ei ole se, jolla on eniten kokemusta, vaan se, joka osaa yhdistää oman taustansa haettavaan tehtävään. Kerro siis, miksi juuri hakemasi tehtävä kiinnostaa sinua. Oletko tehnyt siihen liittyvän kurssityön? Oletko seurannut toimialaa? Oletko kiinnostunut yrityksen tuotteista, teknologiasta tai yhteiskunnallisesta vaikutuksesta? Pienikin yhteys auttaa rekrytoijaa ymmärtämään motivaatiotasi.

Kesätyöt ja trainee-ohjelmat: ole ajoissa

Kesätyö- ja trainee-haut alkavat usein aikaisemmin kuin moni ajattelee. Moni suuri yritys avaa kesätyöhaun jo joulu- tai tammikuussa, ja osa paikoista täytetään hyvissä ajoin ennen kevättä. Siksi oma CV kannattaa päivittää jo syksyllä. Jos tarvitset tukea, varaa aika yliopistosi urapalveluihin mieluummin loka-marraskuussa kuin hakuajan viimeisenä iltana.

Hakemus kannattaa jättää pian sen jälkeen, kun ilmoitus julkaistaan. Suurissa hauissa hakemuksia voi tulla satoja tai tuhansia. Usein hakijalta kysytään jo hakuvaiheessa ennakkokysymyksiä (screening questions), joilla autetaan rekrytoivaa tiimiä priorisoimaan hakemuksia. Vastaa niihin huolellisesti. Ne eivät ole vain ”pakollisia kenttiä”, vaan voivat olla yhtä tärkeitä kuin CV tai hakemuskirje.

Huomioi CV:tä tehdessä:

Osaamista voi syntyä työkokemuksien lisäksi opinnoista, vapaaehtoistyöstä, ainejärjestöstä, harrastuksista, kilpailuista, omista projekteista tai vaikka siitä, että olet opetellut uuden työkalun itsenäisesti.

Mikä ihmeen ATS?

ATS eli Applicant Tracking System tarkoittaa rekrytointijärjestelmää, jonka kautta hakemus jätetään ja jossa hakemuksia käsitellään. Se ei ole mystinen robotti, joka automaattisesti hylkää hyvät hakijat. Käytännöt kuitenkin vaihtelevat paljon. Joissakin yrityksissä rekrytoija lukee kaikki hakemukset. Toisissa järjestelmä auttaa järjestämään, suodattamaan tai käsittelemään hakijoita esimerkiksi ennakkokysymysten perusteella. Näet yrityksen käyttämän ATS:n nimen sivun URL-osoitteesta. Joissakin ATS:ssa hyödynnetään laaja-alaisesti tekoälyä, kun toisissa se on vasta tuloillaan.

Hakijan kannattaa siis tehdä järjestelmälle ja rekrytoivalle tiimille sopiva hakijaprofiili. Vastaa kaikkiin kysymyksiin rehellisesti, käytä tehtävän kannalta olennaisia sanoja ja pidä liitteet selkeinä. Jos ilmoituksessa puhutaan data-analytiikasta, projektinhallinnasta tai asiakastyöstä, ja sinulla on niistä kokemusta, käytä samoja sanoja myös omissa materiaaleissasi. Älä kuitenkaan täytä CV:tä avainsanoilla ilman sisältöä. Rekrytoija huomaa sen nopeasti.

Hyvä ATS-ystävällinen CV on myös rekrytoijalle helppolukuinen. Käytä selkeitä otsikoita, kuten koulutus, työkokemus, projektit, taidot ja kielitaito. Tallenna CV PDF-muodossa ja vältä liian monimutkaisia taulukoita, grafiikoita tai kuvia, jos ne eivät tuo lisäarvoa.

Hyödynnä tekoälyä – mutta älä ulkoista ajattelua

Tekoälyä kannattaa käyttää työnhaussa sparraajana, ei sijaiskirjoittajana. Voit pyytää sitä selkeyttämään CV:n rakennetta, ehdottamaan sanoituksia omalle osaamiselle tai harjoittelemaan haastattelukysymyksiä. Se voi auttaa erityisesti silloin, jos tyhjä sivu ahdistaa tai et tiedä, miten opiskeluprojekti pitäisi sanoittaa työelämän kielelle.

Älä kuitenkaan lähetä hakemusta, jota et itse tunnista omaksesi. Liian siloteltu ja yleinen teksti ei yleensä erotu. Rekrytoijana haluan nähdä sinun omat ajatuksesi: miksi haet, mitä osaat ja mitä haluat oppia seuraavaksi. Tekoäly voi auttaa muotoilemaan, mutta sinun pitää päättää sisältö.

Tee itsestäsi löydettävä

Kaikki työpaikat eivät löydy vain hakemalla avoimia työpaikkoja. Moni yritys ja rekrytoija etsii aktiivisesti sopivia osaajia myös itse. Tätä kutsutaan suorahauksi tai headhunttaukseksi. Käytännössä se tarkoittaa, että rekrytoija voi löytää esimerkiksi LinkedIn-profiilisi, vaikka et olisi hakenut kyseiseen yritykseen töihin. Rekrytoijille on tarjolla monia palveluita, jotka helpottavat headhunttausta kuten LinkedIn Talent Solutions, Perch.ai, Exa.ai, JuiceBox ja Talentium.

LinkedIn-profiili kannattaa tehdä jo opiskeluaikana. Lisää profiiliin ainakin opintosi, kiinnostuksen kohteesi, tärkeimmät taidot, projektit ja teknologiat tai työkalut, joita osaat käyttää. Mitä selkeämmin kerrot osaamisestasi, sitä helpompi rekrytoijan on löytää sinut oikeilla hakusanoilla.

Voit parantaa löydettävyyttäsi myös luomalla avoimen työnhakijaprofiilin henkilöstövuokraus-, rekrytointi- ja suorahakuyritysten sivuille. Monet näistä yrityksistä etsivät osaajia asiakkaidensa avoimiin tehtäviin. Työnhakijalle tämä on yleensä maksutonta: yritys saa palkkionsa työnantaja-asiakkaalta, jos sopiva henkilö löytyy tehtävään.

Ajattele löydettävyyttä yhtenä lisäkanavana työnhaussa. Sinun ei tarvitse hoitaa kaikkea yksin tai hakea vain itse löytämiäsi paikkoja. Kun profiilisi on kunnossa ja olet mukana oikeissa osaajaverkostoissa, voit tulla löydetyksi myös silloin, kun sopiva työpaikka ei vielä ole julkisessa haussa.

Muutama perusasia kannattaa tietää:

- Rekrytoijan tulee kohdella hakijoita yhdenvertaisesti.
- Haastattelussa kysymysten tulisi liittyä tehtävään ja osaamiseen.
- Sinulla on oikeus kysyä, miten henkilötietojasi käsitellään.

Tutkimus kertoo työelämästä

Opintojen aikana kannattaa kerätä tietoa työelämästä monin eri tavoin. TEK tuottaa systemaattista tutkimustietoa, joka on myös opiskelijoiden käytettävissä.

Tekniikan akateemiset TEK seuraa tekniikan alan työmarkkinoita ja on kiinnostunut työelämän ajankohtaisista teemoista ja ilmiöistä. TEKin yli 85 000 jäsentä tarjoavat tärkeän ikkunan tekniikan alan työelämään.

Kesätyöt ja opiskelu kesällä

TEKin opiskelijatutkimus selvitti syksyllä 2025 opintojen aikaista työntekoa ja työnhakua. Tutkimuksen mukaan saman vuoden kesällä vahvasti omaan alaan liittyvissä tehtävissä työskenteli joka viides vastaaja. Saman verran opiskelijoista työskenteli tehtävissä, jotka eivät vielä liittyneet omaan opintoalaan.

Joka kymmenes teki töitä, jotka sivusivat omaa opintoalaa. Noin 13 % vastanneista kertoi jatkaneensa kesällä työssä, jota oli tehnyt jo lukuvuoden aikana, ja 6 % teki kesällä opinnäytetyötä työsuhteessa. Noin 8 % vastanneista edisti kesällä opintojaan omatoimisesti.

Työnhaku vaatii pitkäjänteisyyttä

Moni opiskelija koki kesän 2025 kesätyönhaun haastavaksi, sillä avoimia paikkoja oli aiempaa vähemmän tarjolla. Toisaalta viidennes opiskelijoista koki työnhaun helpoksi. Osalla työnhaussa auttoi myös aikaisempi kontakti työnantajaan.

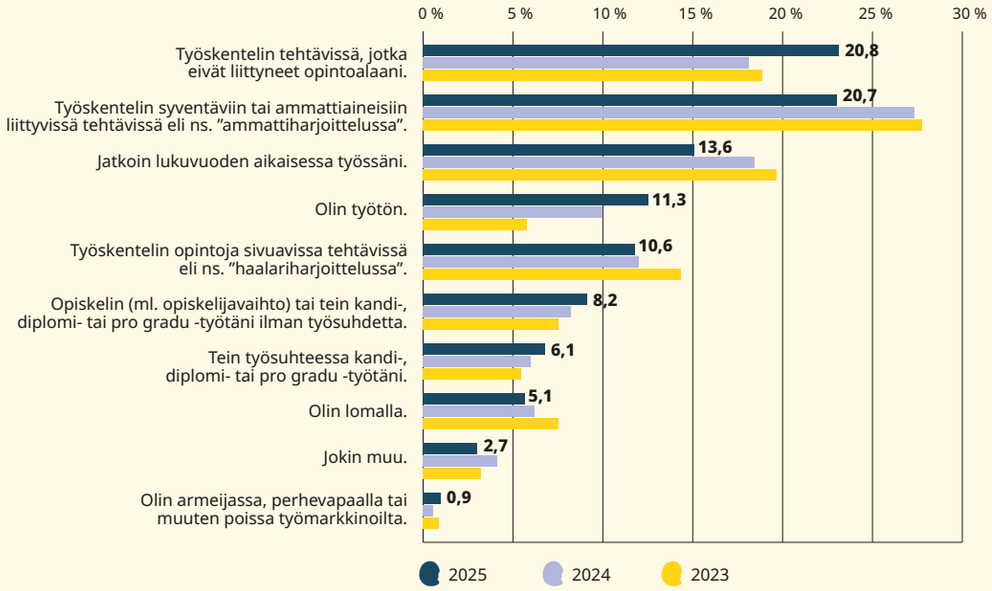
Kyselyyn vastanneet opiskelijat kertoivat hakeneensa kesätyötä pääasiassa avointen työpaikkailmoitusten ja LinkedInin kautta. Työnantajien omat viestintäkanavat, perhe, tuttavat ja oma yliopisto auttoivat myös löytämään kesätyömahdollisuuksia. Usein työpaikan löytyminen vaati useampia hakemuksia.

Tilanteet kesätyönhaussa voivat vaihdella opiskelualan, opintojen vaiheen, aiemman työkokemuksen tai syntyneiden työelämäkontaktien myötä. Työkokemusta voi kertyä opintojen aikana eri tahtiin.

Tärkeää on muistaa, että kaikenlainen työkokemus kasvattaa osaamista ja itsevarmuutta työelämässä. Mikäli oma kesätyö ei suoraan vastaa omia opintojasi, pohdi, mitä osaamista ja kokemusta voit kuitenkin viedä mukanasi tuleviin työtehtäviin.

Työllisyystilanne kesällä

Pääasiassa kesällä... (% kaikista vastaajista)

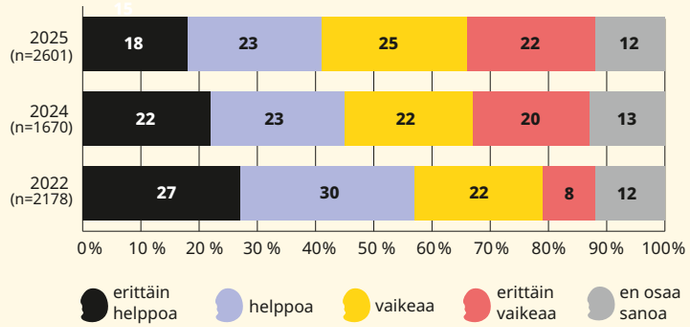
TEKin yli

85 000 jäsentä

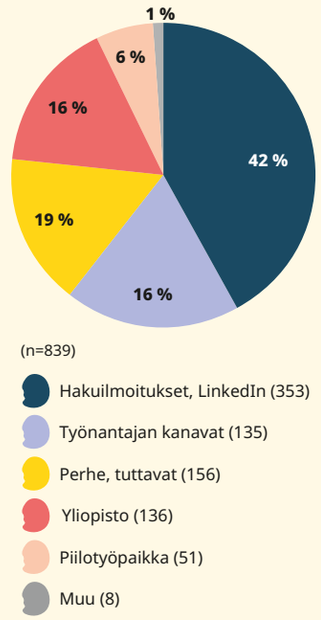
tarjoavat tärkeän ikkunan tekniikan alan työelämään.

Kesätöissä olleiden mielestä paikan saanti vaikeutunut selvästi

Kesätyöpaikan hankinta oli tänä vuonna...

Työpaikka opintojen aikana löytyi useimmiten avoimen työpaikkailmoituksen tai LinkedInin kautta.

Piilotyönhaun keinot käyttöön

Valmistumisen jälkeen ns. piilotyöpaikkojen rooli korostuu työnhaussa. Harva opiskelija on pystynyt vielä hyödyntämään piilotyönhaun keinoja kesätyönhaussa, mutta näitä taitoja kannattaa harjoitella mahdollisuuksien mukaan jo opintojen aikana.

Uudenlaisen tiedonhaun tai omien verkostojen kautta voi myös opintojen aikana löytyä kiinnostava työmahdollisuus, josta ei olisi ehkä muuten kuullut. Piilotyönhaun menetelmät ovat erityisen hyödyllisiä myös opinnäytetyöpaikkaa etsiessä.

Tutkimustulosten valossa on tärkeää muistaa, että jokaisen tilanne on erilainen. Mieti, miten sinä voisit kehittää omista lähtökohdistasi työnhakutaitoja ja -menetelmiä, vaikka ne tuntuisivat sinulle aluksi vaikeilta tai vierailta. Ja mikäli kesätyö jäisi syystä tai toisesta jonain vuonna saamatta, mieti, miten voisit muilla tavoin kehittää osaamistasi ja valmistaa itseäsi tulevaan työelämään.

60 %

hyödynsi palkkatoiveessaan TEKin suosituksia.

Palkkatieto tukena työnhaussa

Syksyn 2025 opiskelijatutkimuksessa 60 % palkkatoiveen ilmoittaneista kertoi käyttäneensä TEKin opiskelijoille tarkoitettuja palkkasuosituksia. Palkkasuosituksia hyödyntäneiden toteutuneet palkat olivat korkeampia kuin niiden, jotka eivät käyttäneet suosituksia.

Lue lisää palkkasuosituksista ja palkkatoiveen esittämisestä sivuilta 37–39.

TEK tutkii työelämää

1. **Opiskelijatutkimuksella** kerätään tietoa mm. opiskelijoiden työssäkäynnistä, tulevaisuuden ajatuksista sekä kulloinkin ajankohtaisista teemoista. Syksyllä 2025 kyselyssä erityisteemoina olivat kiltakulttuuri ja neuromoninaisuus.
2. **TEK Graduate Survey** selvittää erityisesti tekniikan ja arkkitehtuurin aloilta valmistuvien kokemuksia mm. opinnoista, opinnäytetyöstä ja työllistymisestä. Kysely toteutetaan tiiviissä yhteistyössä yliopistojen kanssa.
3. **TEKin Työmarkkinakysely** kerää vuosittain tietoa työmarkkinoista työelämässä olevilta jäseniltä. Tutkimus antaa kuvaa jäsenten työmarkkinatilanteesta sekä palkoista ja palkkakehityksestä. Vuosittain toistuvassa kyselyssä on lisäksi vaihtuvia työelämäteemoja.

Tutustu TEKin ajankohtaisiin tutkimuksiin ja raportteihin: tek.fi/tutkimus

Yrittäjyysyhteisö

on älyttömän monipuolinen oppikoulu

Miltä kuulostaa yrittäjyys uravaihtoehtona? Oskari, Petteri ja Netta toimivat Lappeenrannassa ja Tampereella kampustensa yrittäjyysyhteisöissä. He sanovat, että mukaan voi tulla, vaikkei olisi liikeideaa – tai yrittäjyys edes kiinnostaisi. Pääasia on, että haluaa kehittää itseään.

Oskari Salmivesi

Petteri Kalliomäki

Yrittäjyys on harvalle opiskelijalle ajankohtaista, pohtii **Oskari Salmivesi**. Yrittäjyysyhteisö voi silti olla juuri oikea paikka.

Oskarillakaan ei ollut yrittäjyys mielessä, kun lappeenrantalaisen LUTESin eli LUT Entrepreneurship Societyn puheenjohtaja veti Oskarin mukaan toimintaan. Puheenjohtaja näki, että Oskarissa on ainesta.

– Yleinen harhaluulo on, että täällä pitäisi olla oma bisnesidea. Luulin itsekin ihan samaa, Oskari sanoo.

– Ei tarvitse olla! Ainoa vaatimus on, että uskaltaa tulla, **Petteri Kalliomäki** komppaa.

Oskari toimii vuonna 2026 LUTESin puheenjohtajana, Petteri varapuheenjohtajana. Oskarin mukaan järjestöön tulee ihmisiä, jotka haluavat kehittää itseään muussakin kuin mitä yliopisto tarjoaa. LUTESissa saa kokemusta esiintymiseen ja ihmisten kanssa toimimiseen, verkostoja sekä mahdollisuuden haastaa itseään.

LUTESissa on yli 1 200 jäsentä, ja Oskarin arvion mukaan puolet on kansainvälisiä opiskelijoita. Hän kertoo kielitaitonsa kehittyneen merkittävästi.

Petteri kokee, että LUTESista on tullut tärkeä yhteisö monelle. Kaikki kaverit ovat siellä.

– Ja jos yrittäjyys kiinnostaa edes vähän, niin meidän yhteisöömme on tosi hyvä liittyä. Voit löytää yrityskumppaneita ja hyviä ystäviä, joilla on samoja mielenkiintoja ja arvomaailma, hän sanoo.

Petteri opiskelee LUT-kauppakorkeakoulun maisteriohjelmassa kansainvälistä liiketaloutta ja yritysanalytiikkaa. Hänellä on ollut kymmenisen vuotta omaa yritystoimintaa, ja hän on toiminut viitisen vuotta yrittäjä. Hän alkoi kaivata ympärilleen porukkaa ja löysi sitä LUTESista.

– Tutustuin järjestöön sen tapahtumien kautta ja tajusin, että olisi kiva olla mukana enemmän. Verkostoitumistaito on tärkeintä, mitä olen oppinut.

Petterin koko perhe on yrittäjiä ja hän kokee kasvaneensa yrittäjäpolkuun.

– Haluan yrittää uusia ideoita ja katsoa, miten ne toimivat.

Oskari puolestaan opiskelee LUT-yliopistossa kolmatta vuotta tuotantotaloutta. Valmistumisen jälkeen hän tähtää palkkatyöhön, mutta myös yrittäjyyden vapaus viehättää.

– Asiakkaat toki sitovat, mutta itse saa työtään rytmittää. Voi rakentaa jotain omaa. Yrittäjänä saa luoda oman polun, se on merkityksellistä ja motivoi.

Yrittäjänä saa luoda oman polun, se on merkityksellistä ja motivoi.

Juuri nyt Oskarin ja Petterin fokus on LUTESissa. Se järjestää puhujatapahtumia, pitsauskilpailuja, matkoja ulkomaille, hackathon-ongelmanratkaisutapahtumia, startup-kiihdyttämöjä ja yrityshautomoa. Lisäksi järjestöllä on LUTin kampuksella oma toimitila Parvi.

– Tapahtumiimme saa tulla kuka vain. Ei tarvitse olla edes yrittäjyydestä kiinnostunut, kunhan itsensä kehittäminen kiinnostaa, Oskari sanoo.

– Me annamme yrittäjyystaitoja ja tarvittavat verkostot, jotta kun idea tulee, opiskelijalla on valmiudet lähteä sitä kehittämään, Petteri summaa.

Yrittäjänä voi tarttua ongelmiin

Netta Pihlanen opiskelee viidettä vuotta biolääketieteen tekniikkaa Tampereen yliopistossa. Sattuma vei hänet mukaan TRESin eli Tampere Entrepreneurship Societyn toimintaan.

Netta teki kanditutkintoa ja tarvitsi pari opintopistettä. Hän törmäsi TRESin järjestämään kurssiin teknologiastartupeista.

– Se oli hyvä sattuma! Riskinotto ja startup-yrittäjyys ovat kiinnostaneet aina, hän sanoo.

Netta haluaa tehdä merkityksellisiä asioita, jotka parantavat maailmaa. Yrittäjyydessä häntä kiehtoo mahdollisuus tarttua ongelmiin ja vaikuttaa positiivisesti siihen, miten esimerkiksi teknologiaa käytetään. Hänen sydäntään lähellä on research to business eli tutkimuksen valmistelu markkinoille.

– Monipuolinen riski kiinnostaa. Yrittäjänä ei ole samanlaisia päiviä, yrittäjänä toimiva Netta sanoo.

Netta Pihlanen

Vuonna 2026 Netta toimii TRESin puheenjohtajana. Hänen mukaansa järjestö on inspiroiva ja opettava yhteisö, jossa saa kokeilla ja oppia. Tapahtumia on laaja-alaisesti ”fuksista founderiksi”. Heillä oli esimerkiksi robotiikkatapahtuma, johon järjestö tilasi osat ja osallistujat saivat rakentaa robotteja. Riitti, että oli kiinnostunut aiheesta. TRESin suuri satsaus oli Summer Founders Program, kahden kuukauden intensiivinen kiihdyttämöohjelma, johon kuului matka Piilaaksoon.

– Jos joku haluaa järjestää tapahtuman, niin meillä on verkosto ja vinkit. Esimerkiksi yksi henkilö järjesti 120 henkilön hackathonin, Netta kertoo.

TRESin tiedotuskanavalla on reilu tuhat tilaajaa, aktiiveja on noin 40. Järjestön toimitila House löytyy Hervannan kampukselta. Mukaan voi tulla riippumatta pääaineesta tai siitä, onko yritysideaa vai ei.

Yrittäjyydessä häntä kiehtoo mahdollisuus tarttua ongelmiin ja vaikuttaa positiivisesti siihen, miten esimerkiksi teknologiaa käytetään.

– Huomasin itsekin ajatelleeni, että mulla pitäisi olla yritysidea. Mutta se on myytti, samoin kuin se, että pitäisi olla tuotantotalouden opiskelija tai kaupalliselta puolelta. TRESiin voi tulla koodaamaan, bildaamaan ideaa, opiskelemaan, lukemaan startup-kirjallisuutta tai vain hengailemaan Houseen ja juomaan limua.

Netta on iloinen, että eri alojen opiskelijat ovat löytäneet järjestön. Se on hänestä rikkaus. TRES toimii pääosin englanniksi, mutta Housella kuulee suomeakin paljon.

– Uskon, että tekemällä oppii. Itse olen oppinut johtamisesta, projektinhallinnasta, tapahtumien järjestämisestä, julkisesta puhumisesta, sijoittamisesta ja taloudellisesta puolesta. Ihan älyttömän monipuolinen oppikoulu tämä TRES!

Opiskelija, kiinnostaako yrittäjyys?

Tekniikan akateemiset TEK on tukenasi. Jäsenenä saat TEKin juristeilta ja oppaista neuvoja yrityksen perustamiseen sekä osakas- ja toimeksiantosopimuksiin, joissa olet osapuolena. Juristit eivät laadi sopimuksia, mutta he voivat kommentoida niitä. Lisäksi TEK tarjoaa tapahtumia ja verkkovalmennuksia yrittäjyysteemoista.

– Opiskelijoiden kannattaa tutustua myös oman kampuksensa yrittäjyysyhteisöihin, kuten tässä jutussa esitellyt LUTES ja TRES, sanoo **Martti Kivioja**. Hän toimii TEKissä yrittäjyysvastaavana.

– Kannustan ihmisiä rohkeasti kokeilemaan! Ja jos yrittäjyys ei enää kiinnosta, voi palata palkkatöihin, Martti sanoo.

Jos oma yritystoiminta on pientä ja satunnaista, ja tekee sitä yksin, Martin mukaan kätevä vaihtoehto on niin sanottu kevytyrittäjyys. Tällöin laskutus hoituu esimerkiksi Ukko.fi:n tai OP:n laskutuspalvelun kautta. TEKin jäsenenä näihin saa etuja.

– On toki hyvä muistaa, että vaikka yrittäjyys on mahdollisuus, se on myös riski. Selvitä yritystoiminnan vaikutukset esimerkiksi työttömyysturvaan ja saamiisi tukiin tuen maksajalta, hän sanoo.

Lue TEKin palveluista yrittäjille: www.tek.fi/yrittaja

Teksti: Henri Heikintalo Kuvitukset: Maria Sann Kuva: Sanna Nuutinen / Foto Bakery

Uralla eteenpäin epävarmuudesta huolimatta

Oman uran kulkua ei voi ennustaa. Epävarmuuden ei kuitenkaan tarvitse poistua ennen kuin voit toimia. Olennaista on tunnistaa, mihin voit vaikuttaa ja pyrkiä hyväksymään sen, mikä ei ole täysin hallinnassasi.

Epävarmuus ei ole epäonnistumista

Uran alussa töitä hakiessa voi tyypillisesti tuntua siltä, että pitäisi jo tietää, mitä haluaa, osata vakuuttaa muut ja luottaa omaan pärjäämiseensä. Samalla mielessä voi pyöriä hankalia kysymyksiä: Entä jos en löydä oman alan töitä? Riittääkö osaamiseni? Entä jos teen väärän valinnan? Mieli yrittää ymmärrettävästi etsiä varmuutta niissäkin tilanteissa, joissa sitä ei ole välttämättä saatavilla.

Työelämä ja osaamistarpeet muuttuvat myös tekniikan, arkkitehtuurin ja matemaattis-luonnontieteellisillä aloilla. Epävarmuus jos mikä on inhimillistä. Työmarkkinatilanne ja sattuma vaikuttavat uran alkuun merkittävästi, eikä meillä voi olla ennakkotietoa siitä, mihin kulloisetkin valinnat johtavat tai eivät johda. Myös vertailu toisiin voi vääristää kuvaa: toisten onnistumiset ja valmiit suunnitelmat ovat usein enemmän näkyvillä kuin heidän omat epäröintinsä ja suunnanmuutoksensa. Epävarmuus on osittain väistämätöntä, eikä siis poistettava vika tai merkki osaamattomuudestasi. Olennaisempaa on huomata, alkaako epävarmuus kaventaa toimintaasi ja estää mahdollisuuksien näkemistä tai niihin tarttumista.

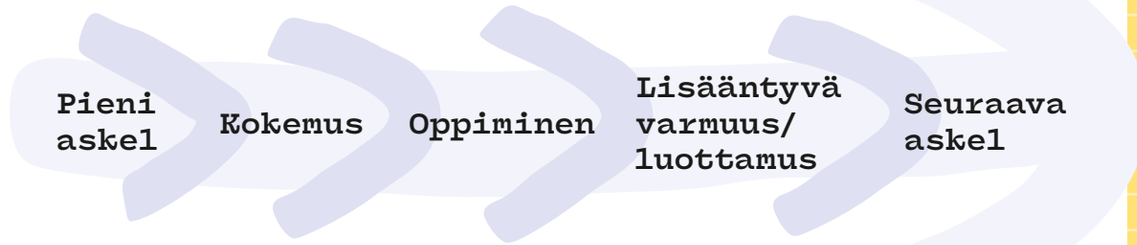
Vertailun ja epävarmuuden kautta syntyvät paineet saattavat luoda ajatuksen siitä, että asioita täytyisi osata etukäteen, ja päätöksille pitäisi löytää lopullinen varmuus saman tien. Kestävämpää on kuitenkin luottamus siihen, että pystyt oppimaan, kysymään apua ja ottamaan palautetta vastaan. Uran alussa ei kuulukaan olla valmis asiantuntija.

Anna epävarmuudelle tilaa, älä päätösvaltaa

Epävarmuuden voimistuessa on inhimillistä yrittää päästä siitä eroon ennen toimimista tai esimerkiksi valintojen tekemistä. Epävarmuus kuitenkin vähenee usein vasta toiminnan kautta saadun kokemuksen myötä. Eroon pyrkimisen sijaan epävarmuutta voi opetella hyväksymään osana ammatillisen itsetuntemuksen kehittymistä.

Epävarmuuden herättämiä ajatuksia voi huomioida ja tarkastella ilman, että ne yksin ratkaisevat seuraavan tekosi. Kun huomaat ajatuksen ”en kuitenkaan pärjää”, kokeile muotoilla se: ”mieleni kertoo nyt, etten pärjäisi“. Olisiko mahdollista toimia, vaikka tämä ajatus olisikin mukana taustalla? Usein taipumus ”negatiiviseen ennustamiseen” tai jopa katastrofiajatuksiin voi olla mielen luontainen suojautumiskeino: ”Jos torjun mahdollisuuden itseltäni jo etukäteen, säästyn epäonnistumisen tunteelta“. Pitkällä aikavälillä toiminnan kautta voi kuitenkin vähitellen huomata, että pystyt etenemään epävarmuudesta huolimatta, niin ettei epävarmuus tai epäonnistumisen mahdollisuus estä toimimasta itselle tärkeiden asioiden puolesta.

Toimintaa hankaloittavat epävarmuuden tuomat ajatukset ja pelot eivät ole varmoja ennusteita. Voit pohtia, millaisia askeleita pystyt ottamaan, vaikket vielä tietäisi lopputulosta.

Epävarmuus vähenee usein toiminnan kautta saadun kokemuksen myötä.

4

apukysymystä epävarmuuden käsittelyyn

Epävarmalta tuntuvassa tilanteessa kysy itseltäsi:

1. Mitä et voi hallita?

Esim. työmarkkinatilanne, rekrytoijan lopulliset päätökset

2. Mihin voit yrittää vaikuttaa?

Esim. miten tuot osaamisesi esiin, mitä tietoa tai osaamista hankit

3. Mitä voit itse valita tai tehdä?

Esim. lähetätkö työhakemuksen, otatko yhteyttä kiinnostavaan yritykseen

4. Millaista tukea ja palautumista tarvitset ottaaksesi seuraavan askeleen?

Esim. huolien jakaminen lähipiirille, tarvitsemasi tauon ottaminen

Tämä erottelu voi auttaa suuntaamaan rajallisia voimavaroja sinne, missä omalla toiminnalla on eniten merkitystä. Toiminta ei ole vain sinnikkäämpää yrittämistä ja yhä suorittavampaa työntekoa. Siihen kuuluu myös tuen pyytäminen, omien rajojen ja hyvinvoinnin suojeleminen sekä uskallus muuttaa tavoitteita ja suuntaa silloin, mikäli aiemmat valinnat eivät enää tunnu itselle sopivilta. Vaikeina aikoina myös itsestä huolehtiminen ja tauon ottaminen ovat tärkeitä vaikuttamisen väyliä. Usein asiat, joihin eniten voimme vaikuttaa, löytyvät läheltä jokapäiväisestä arjestamme.

On myös hyvä pitää mielessä, että suoraviivainen polku kohti unelmia on vähintäänkin harvinainen, ja poikkeamat aiemmista suunnitelmista kuuluvat asiaan. Sellaisetkin kokemukset ja valinnat, jotka saattavat tuntua tässä hetkessä turhilta, voivat olla tulevaisuudessa arvokkaita tavoilla, joita ei vielä pysty ennustamaan.

Jos huomaat palaavasi jatkuvasti samaan huoleen, kysy itseltäsi: onko kyseessä ratkaistava ongelma, jonka eteen voisin tehdä jotain tällä hetkellä? Vai onko kyseessä kenties luonnollinen, väistämättä mukana kulkeva epävarmuus, jota en juuri nyt pysty ratkaisemaan? Jos voit toimia, pyri määrittelemään pieni, omat resurssit huomioonottava ja realistinen seuraava askel. Jos lisäajattelu ei tunnu auttavan, voit pyrkiä palauttamaan huomiosi siihen, mitä juuri nyt on seuraavaksi edessäsi.

Keskity sinulle mielekkäisiin suuntiin

Tärkeä osa toiveikkuutta epävarmuuden hetkinä on itselle mielekkäiden suuntien tunnistaminen sekä kyky nähdä useampi mahdollinen reitti eteenpäin. Kun täydellisen oikeaa valintaa ei voi tietää, suuntaa voi etsiä itselle tärkeistä asioista.

- Mikä sinulle on työelämässä ja muutenkin tärkeää?
- Millaisia asioita haluat työssäsi edistää?
- Mitä haluat tuoda maailmaan työsi kautta?
- Millainen asiantuntija tai työkaveri haluat olla?

Näiden asioiden pohtiminen voi antaa suuntaviivoja silloinkin, kun selkeää tulevaisuuden polkua ei ole näkyvissä.

Pettyneenä tai pelokkaanakin voi silti tehdä jotain itselle tärkeää, vaikka toiveikkuus tuntuisikin hankalalta. Välillä toinen ihminen, arkirutiini tai ennalta sovittu pieni askel voi kannatella silloin, kun oma usko tulevaisuuteen horjuu. Epävarmuutta ei tarvitse myöskään kantaa yksin. Keskustelu läheisen, opiskelukaverin, valmistuneen tuttavan, opettajan tai ammattilaisen kanssa voi tarjota sekä käytännön tietoa että näkökulmaa omaan tilanteeseen.

Sinun ei tarvitse nähdä koko polkua etukäteen voidaksesi ottaa riittävän, itselle sopivan seuraavan askeleen.

Henri Heikintalo
Nyyti ry

Epävarmuuden keskellä hyvä muistaa:

- Epävarmuus ei ole epäonnistumista tai merkki osaamattomuudesta.
- Epävarmuuden ei tarvitse poistua ennen toimimista – pyri valitsemaan yksi itsellesi sopiva seuraava askel.
- Erota, mitä et voi hallita, mihin voit vaikuttaa ja mitä voit itse tehdä.
- Tuen pyytäminen, rajojen suojeleminen ja palautuminen ovat tärkeitä tekoja.

Teksti: Satu Myller Kuvitus: Maria Sann Kuva: Helena Hagberg

Ura rakentuu myös siitä,

mitä et suunnitellut

Opiskelijana ja työuran alussa edessä voi tuntua olevan paljon ratkaistavaa. Mihin tehtäviin kannattaa hakea? Millainen työ voisi sopia minulle? Mihin suuntaan haluaisin lähteä rakentamaan uraani?

Näihin kysymyksiin ei useimmiten löydy selkeää vastausta, mutta onneksi kaikkea ei tarvitsekaan ratkaista yhdellä päätöksellä. Urat rakentuvat monella tavalla: joku etenee melko suoraviivaisesti, toinen vaihtaa tehtäviä, toimialaa tai suuntaa useita kertoja. Uraan vaikuttavat omien valintojen lisäksi ihmiset, joita kohtaamme, ympäristön muutokset ja toisinaan myös odottamattomat tapahtumat ja suorastaan sattumat.

Mikä voisi olla minulle mahdollista?

Omaan uraan liittyviä valintoja tehdessä kannattaa tarkastella sekä itseään että ympäröivää maailmaa ja työelämää. Voit esimerkiksi pohtia seuraavia kysymyksiä.

Pohdintakysymykset

- Mitä osaat ja mistä olet kiinnostunut?
- Mitä haluaisit oppia lisää?
- Millainen työskentelytapa tai ympäristö sopii sinulle?
- Millaisia mahdollisuuksia työelämässä juuri nyt on syntymässä?
- Millaiset tehtävät tuntuvat sellaisilta, joita haluaisit ainakin kokeilla?

Samalla on hyvä muistaa, että näemme yleensä vain osan vaihtoehdoistamme. Käsitykseen siitä, mikä tuntuu meille mahdolliselta ja saavutettavalta vaikuttavat esimerkiksi koulutus, aiemmat kokemukset, ihmiset ympärillämme ja se, mitä itse ajattelemme omista kyvyistämme. Huomaa, että tämä näkymä voi kuitenkin muuttua! Uusi kokemus, tuttavuus tai onnistuminen voi tuoda näkyviin vaihtoehdon, jota et aiemmin tullut ajatelleeksi.

Siksi voisitkin korvata kysymyksen "Mikä on minulle oikea ura?" esimerkiksi kysymyksellä "Mitä vaihtoehtoa haluaisin seuraavaksi tutkia?"

Sattumallekin kannattaa tehdä tilaa

Moni huomaa jälkeenpäin, että jokin uran kannalta tärkeä asia sai alkunsa melko pienestä ja ehkä sattumanvaraisestakin tilanteesta. Se saattoi olla keskustelu, kiinnostava kurssi, projekti tai ihminen, jonka kautta avautui jotakin uutta.

Sattuma ei tarkoita sitä, että ura pitäisi jättää hyvän onnen varaan. Omalla toiminnalla voi lisätä mahdollisuuksia sille, että kiinnostavia tilanteita tulee vastaan. Kun liikut erilaisissa ympäristöissä, tutustut ihmisiin, kokeilet uutta ja kerrot omista kiinnostuksen kohteistasi, myös mahdollisuuksien määrä kasvaa.

Tässä auttavat erityisesti **uteliaisuus, joustavuus, sinnikkyys, optimismi** ja **rohkeus kokeilla**. Työuran alussa näitä voi harjoitella hyvin käytännöllisesti. Voit lähteä mukaan projektiin, tutustua uudenlaiseen tehtävään, osallistua tapahtumaan tai opetella jotakin, mikä herättää kiinnostuksesi, vaikka et vielä tietäisi, mihin se johtaa.

Pohdittavaksi

Uusi kokemus, tuttavuus tai onnistuminen voi tuoda näkyviin vaihtoehdon, jota et aiemmin tullut ajatelleeksi.

Jos et vielä tiedä, kokeile

Kun tulevaisuutta ei vielä tunne, kaikkea ei kannata yrittää ratkaista pelkästään pohtimalla. Pienten kokeilujen kautta voit saada tietoa sekä työelämästä että itsestäsi. Harjoittelu, kesätyö, opiskeluprojekti, vapaaehtoistehtävä tai keskustelu kiinnostavaa työtä tekevän ihmisen kanssa voi auttaa huomaamaan, mikä tuntuu omalta ja mikä ei. Sekin on hyödyllistä tietoa.

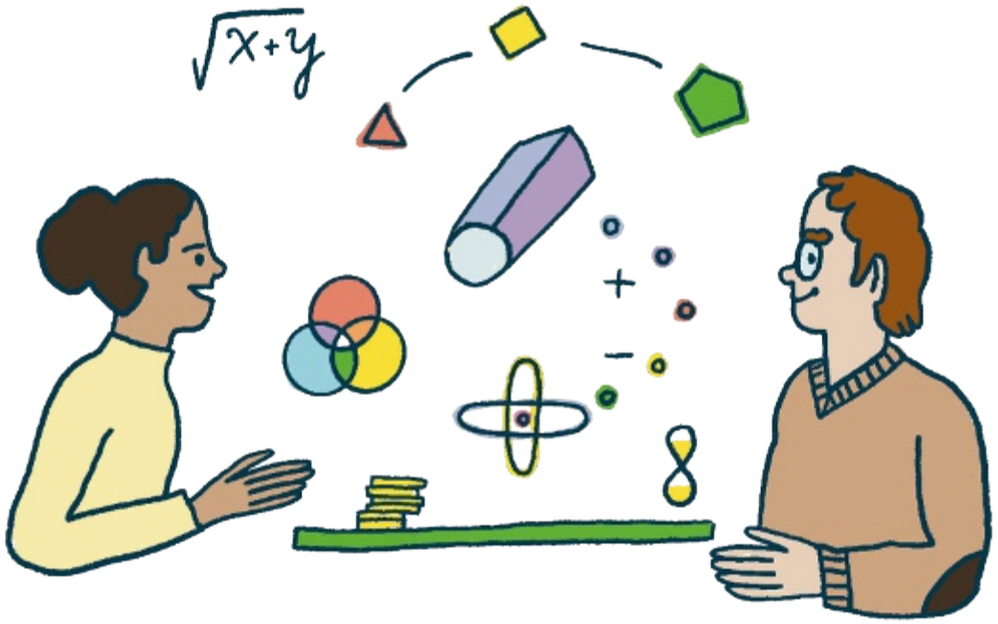
Uran alussa ei siis tarvitse löytää heti yhtä oikeaa suuntaa. Voit edetä askel kerrallaan, tarkentaa ajatuksiasi kokemusten myötä ja muuttaa suuntaa, jos huomaat jotakin uutta. Mikä voisi olla sinun seuraava pieni askeleesi, jonka avulla saisit vähän lisää tietoa itsestäsi tai mahdollisuuksistasi?

Satu Myller
TEKin uravalmentaja

TEKin jäsenenä käytössäsi on Mitä urallesi kuuluu? -verkkovalmennus, jossa pääset tarkastelemaan osaamistasi, vahvuuksiasi, motivaatiotasi ja tulevaisuuden vaihtoehtojasi. Tavoitteena on auttaa sinua tunnistamaan itsellesi merkityksellisiä suuntia, laajentamaan näkökulmaasi ja löytämään seuraavia askelia. www.tek.fi/valmennuskirjasto

Teksti: TEK urapalvelut Kuvitukset: Maria Sann

Työhaastattelu tutuksi

Työhaastattelut kuuluvat työnhakuun, ja niissä pärjäämiseen voi tuntua liittyvän korkeita panoksia. Onneksi työhaastattelu ei ole kuulustelu, vaan vuorovaikutustilanne. Sen aikana selvitetään, sopivatko työnhakija ja työpaikka yhteen, ja käydään keskustelua työn luonteesta ja osaamisesta sekä toiveista ja odotuksista molemmin puolin.

Mistä työhaastattelussa on kyse?

Työhaastattelun avulla työnantaja saa syvennettyä käsitystään sinusta osaajana ja saamiensa tietojen pohjalta pohdittua, olisitko heidän valintansa työpaikkaan. Myös sinä voit luoda paremman käsityksen työnantajasta ja pohtia, onko työpaikka sinulle sopiva.

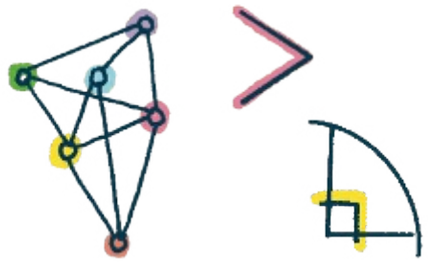
Eri organisaatioissa on erilaisia käytäntöjä, ja haastatteluja saatetaan pitää niin etänä kuin paikan päällä. Haastatteluiden määrä saattaa vaihdella yhdestä tapaamisesta muutamaan. Sinua saattaa olla haastattelemassa työnantajan oma työntekijä tai ulkopuolinen rekrytointikonsultti, ja haastattelijoita voi olla paikalla yksi tai useampikin. Usein rekrytointiprosessien aikana viestitään siitä, miten prosessi etenee ja ketä pääset haastattelussa tapaamaan. Jos kaipaat lisätietoja haastattelusta, voit kysyä haastatteluun kutsuneelta henkilöltä niitä.

Miten haastattelussa kannattaa vastata?

Haastattelukysymykset liittyvät tyypillisesti osaamiseesi, kiinnostuksiisi, työskentelytyyliisi, tavoitteisiisi ja toiveisiisi. Tapaamisessa fokus ei välttämättä ole siinä, mitä kaikkea osaat tai olet tehnyt, vaan siinä, mitä sellaista osaat, josta hakemassasi työssä on hyötyä. Valmistautuessa haastatteluun kannattaa siis palauttaa mieleen työpaikkailmoitus tai tehtävän kuvaus ja varautua kertomaan erityisesti niistä taidoistasi ja ominaisuuksistasi, joita hakemassasi työssä tarvitaan.

Hyvä vastaus on sellainen, jossa vastaat kattavasti siihen mitä kysytään, mutta ilman että vastaus lähtee rönsyilemään muihin aiheisiin. Muut henkilöt ovat tapaamassa sinua saadakseen lisää tietoa, joten tietoa kannattaa jakaa enemmän kuin vain muutamalla sanalla. Hyvä vastaus on myös sellainen, jossa on konkretiaa. Esimerkiksi, jos sinulta kysytään vahvuuksistasi tai taidoistasi, voit taidon mainitsemisen lisäksi täsmentää, miten opit taidon ja missä tilanteissa olet päässyt hyödyntämään sitä.

Mikäli haastattelussa tulee vastaan haastava kysymys, voit pyytää pienen hetken miettimisaikaa. On myös ok pyytää tarkennusta kysymykseen tai pyytää kysyjää toistamaan kysymyksen. Haastattelutilanteet ovat myös sinua varten. Tyypillisesti sinulta kysytään, onko sinulla omia kysymyksiä, tai voit itse sopivan hetken tullen kysyä sinua pohdituttavia asioita hakemastasi työstä.

Mitä jos haastattelu jännittää?

Työhaastattelu on jännittävä tilanne. Jännitys on ymmärrettävää, eikä siitä tarvitse yrittää päästä kokonaan eroon. Parhaimmillaan jännitys terävöittää sinut keskittymään tilanteeseen. Häiritsevään jännitykseen voi auttaa huolellinen valmistautuminen ja mielikuvaharjoitteet ennen tilannetta. Voit myös palauttaa mieleesi tilanteita, joissa olet aiemmin onnistunut jännityksestä huolimatta.

Itse tilanteessa huomion palauttaminen omien reaktioiden tarkkailusta takaisin muihin ihmisiin voi auttaa. Jännitys voi olla myös positiivinen viesti ulospäin. Jännittäminen on usein merkki siitä, että tavoittelet jotain sinulle tärkeää. Et ehkä ole ainoa: muut ihmiset tapaamisessa saattavat niin ikään jännittää omaa suoriutumistaan. Monet työnhakijat myös kokevat, että haastattelun alku on jännittävin. Jännitys voi hyvinkin hälventyä, kun tilanne lähtee rullaamaan.

Mitä muuta haastatteluista on hyvä tietää?

Toisinaan haastattelu ei ole ollenkaan sellainen kuin mitä olet odottanut. Odottamattomiin tilanteisiin ja yllätyksiin kannattaa siis varautua ajatuksen tasolla. Esimerkiksi haastatteluun saattaa joskus kuulua pienen työnäytteen tekeminen, haastattelukysymyksiä vieraalla kielellä, jota tarvitaan tulevassa työssä, ja organisaation toimintaan tai tiloihin tutustumista.

Haastatteluita on yhtä monenlaisia kuin on ihmisiäkin, sillä tilanteeseen tulevat ihmiset vaikuttavat siihen, millainen haastattelusta muodostuu. Onneksi rekrytoijakin toivoo, että työnhakijana onnistut, sillä onnistuneessa tapaamisessa tietoa välittyy hyvin ja ymmärrys lisääntyy molemmin puolin. Haastattelussa saa ja kannattaa siis olla oma itsensä, toki fokusoiden kerrontaa onnistumisiin.

Teksti: TEKin juristit Kuva: Suvi-Tuuli Kankaanpää

Työsuhteen solmimisesta

Työsuhteen solmimista varten kannattaa perehtyä työsopimukseen ja työtodistukseen liittyviin keskeisiin asioihin. Tästä jutusta löydät TEKin juristien kokoamat tärkeimmät huomiot sekä vastauksia usein esitettyihin kysymyksiin.

Työsopimuksessa on oltava ainakin:

- Työsopimuksen osapuolet
- Työnteon alkamisajankohta
- Työsopimuksen muoto. Määräaikaisessa sopimuksessa lisäksi peruste ja kesto tai ilmoitus siitä, että kysymys on työsopimuslain mukaisesta ilman perusteltua syytä tehtävästä määräaikaisesta työsopimuksesta.
- Mahdollinen koeaika ja sen pituus
- Työntekopaikka
- Pääasialliset työtehtävät
- Palkan ja/tai muun vastikkeen määräytymisen perusteet ja palkanmaksukausi
- Säännöllinen työaika
- Vuosiloma: työsuhteen alussa kannattaa sopia lomista, kun lomakertymä on aluksi nolla
- Irtisanomisaika
- Noudatettava työehtosopimus
- Päiväys ja allekirjoitukset: molemmille jäävät omat kappaleet sopimuksesta

Kirjallinen sopiminen on erittäin tärkeää

Työsopimus voidaan tehdä suullisestikin. Kirjallinen sopiminen on silti suositeltavaa. Näin työsuhteen mahdollisissa riitatilanteissa on mahdollista varmentaa sovittuja asioita. Työsopimus kannattaa myös tehdä ennen työn aloituspäivää.

Työsopimuksen keskeiset ehdot

Työsuhteen ehdot sovitaan työsopimuksessa. Oheisessa luettelossa näet, mitä työsopimuksessa on ainakin oltava.

Työsopimuksen ehtoja rajoittavat työsuhteeseen mahdollisesti sovellettavan työehtosopimuksen säännökset. Työehtosopimus eli TES on työntekijäjärjestön ja työnantajan tai työnantajien järjestön välinen sopimus työehdoista. Jos työsuhteessa on noudatettava työehtosopimusta, ei työsopimuksella voida sopia TES:iä heikentävästi työsuhteen ehdoista. Lisäksi ehtoja rajoittavat keskeisesti työsopimuslain, työaikalain sekä vuosilomalain säännökset.

Työsopimus saattaa sisältää muitakin ehtoja

Muita mahdollisia sovittavia ehtoja voivat olla esimerkiksi matka-ajan palkasta sekä matkakustannusten korvaamisesta sopiminen, mahdollista koulutusta koskevat ehdot, salassapito- ja kilpailukieltoehdot sekä immateriaalioikeudet. Erityisesti jos työskentelet luovassa työssä, on tärkeää katsoa, millä tavoin immateriaalioikeuksista on sovittu. Varsinkin jos teet teoksia myös omalla vapaa-ajallasi, on sopimusehdon tarkka muotoilu paikallaan.

Erityisesti työsuhteen päättymisen jälkeiset kilpailukieltosopimukset heikentävät aina työntekijän asemaa vaikeuttaen työllistymistä. Työsuhteen päättymisen jälkeiseen aikaan ulottuva kilpailukieltosopimus voidaan tehdä vain työnantajan toimintaan tai työsuhteeseen liittyvästä erityisen painavasta syystä ja työnantajan on silloin maksettava rajoitusajalta työsopimuslaissa säädetty korvaus. Myös erinäisiin sopimussakkoihin tulee suhtautua varauksella. Työsopimuksessa voidaan sopia sopimussakosta, jonka joutuu maksamaan, jos rikkoo työsopimuksessa sovittuja velvoitteita.

Neuvottele, kysy ja ymmärrä sopimuksesi

Työsopimus tehdään aina kahden osapuolen välille, joten sen ehdoista voi myös neuvotella. Yleensä neuvotteluissa kannattaa keskittyä muutamaan itselle tärkeimpään kohtaan. Harkitse, mitä sanot, jos työnantaja ei suostu muutoksiin. Hae kompromissia. Jos työnantaja ei muuta tiettyä kohtaa toiveesi mukaisesti, niin ehkä se muuttaa jotakin toista kohtaa. Työsopimuksen tekemiseen pätee vanha nyrkkisääntö: Älä allekirjoita mitään, mitä et ymmärrä. Voit pyytää aikaa sopimuksen ehtoihin tutustumiseen ennen sen allekirjoittamista. Sopimus on hyvä käydä juristin kanssa läpi.

TEKin jäsenenä voit lähettää työsopimusluonnoksesi TEKin juristien kommentoitavaksi: www.tek.fi/laki

Muista pyytää työtodistus

Pyydä työsuhteen jälkeen työtodistus. Todistuksella voi olla suurikin merkitys tulevalla työnhakukierroksella, sillä todistuksella voit helposti osoittaa työkokemuksesi. Voit pyytää joko laajan tai suppean työtodistuksen. Suppeassa versiossa on kuvattu työsuhteesi kesto ja työtehtäväsi. Laajaan todistukseen saat lisäksi työsuhteesi päättymissyyn sekä arvion työtaidoistasi. Työnantajan on pyynnöstä annettava työtodistus 10 vuoden ajan työsuhteen päättymisen jälkeen.

Lisätietoja työsopimuksen tekemisestä tai työsuhteen lakiasioista löydät TEKin nettisivujen Lakitietopankista: www.tek.fi/lakitieto

Työsopimuksen tekemiseen pätee vanha nyrkkisääntö: Älä allekirjoita mitään, mitä et ymmärrä.

Usein kysytyt kysymykset juristeille

Minulla on määräaikainen työsopimus. Miten irtisanon sopimukseni?

Määräaikainen työsopimus velvoittaa molempia osapuolia sovittuun päivään asti, eikä sitä voida irtisanoa kesken määräajan, ellei irtisanomismahdollisuudesta ole sovittu työsopimuksessa. Työsopimuksen yhteydessä kannattaa yrittää neuvotella ehdosta, jonka mukaan määräaikainen sopimus on työntekijän puolelta irtisanottavissa kuten toistaiseksi voimassa oleva sopimus. Voit toki aina kysyä työnantajalta, olisiko heille irtisanoutumisesi kesken määräajan kuitenkin ok.

Poikkeuksena tähän työsopimuslain mukaisin edellytyksin ilman perusteltua syytä solmitun määräaikaisen työsopimuksen voi irtisanoa sen jälkeen, kun se on kestänyt vähintään puoli vuotta.

Sain ilmoituksen koeaikapurusta neljän kuukauden työssäolon jälkeen. Määräaikaisuuteni oli kokonaisuudessaan sovittu kuudeksi kuukaudeksi. Onko tämä ok?

Määräaikaisessa työsuhteessa koeaika voi olla enimmillään puolet työsuhteen kestosta, ei kuitenkaan enempää kuin kuusi kuukautta. Koeaika on tässä jo kolmen kuukauden tultua täyteen päättynyt, eikä koeaikapurkua voida tehdä.

Olen tehnyt nollatuntisopimuksen, työaika 0–37,5 tuntia/viikko. Meillä syntyi erimielisyys työnantajan kanssa, kun kieltäydyin tarjotusta työvuorosta. Enkö voi kieltäytyä vuoroista?

Nollatuntisopimuksella yhdessä on sovittu niin, että työtunteja saattaa olla 0, joten sinulla on täysi oikeus kieltäytyä työvuoroista.

Työsopimuksessani on kilpailukielto. Mistä tiedän, mikä on kilpailija?

Nyrkkisääntönä voi pitää, että saman toimialan yritys on kilpailija. Tarkemmin kyseessä on yritys, joka tarjoaa samoja tuotteita tai palveluita samalle asiakaskunnalle. Arviointi voi olla hankalaa ja siksi on suositeltavaa, että sopimuksessa rajattaisiin kilpailukieltoa mahdollisimman pitkälti. Kilpailukiellon voisi rajata koskemaan vain tiettyjä nimettyjä yrityksiä tai yrityksiä tietyllä toimialalla. Myös maantieteellinen rajaus voi olla hyväksi. Epäselvissä tapauksissa on varminta kysyä suoraan työnantajalta kilpailijoista. Jos asia riitautuu, lopullisen ratkaisun tekee tuomioistuin.

Palkkaani ei ole maksettu. Mitä nyt?

Ole ensin yhteydessä työnantajaasi. Osa virheistä on vahinkoja ja parhaimmassa tapauksessa asia selviää kysymällä. Joka tapauksessa aina kannattaa huomauttaa asiasta, ja jos ongelmia on enemmänkin, niin mieluiten kirjallisesti ilmoittamalla. Jos asiaa ei korjata ilmoituksestasi huolimatta, ole yhteydessä TEKin juristeihin, niin autamme palkan perinnässä. Jos palkkaa ei ole maksettu, tulee asiaan reagoida aina nopeasti. Kenenkään ei tule tehdä palkatta työtä. Jos palkan maksamattomuus johtuu työnantajan maksuvaikeuksista, tulee palkkaturvaa hakea kolmen kuukauden kuluessa palkan erääntymisestä.

Työskentelen nollatuntisopimuksella. Sairastuin ennen vuoroa, ilmoitin työnantajalle. Työnantaja ei maksa sairausajan palkkaa. Onko minulla oikeus palkkaan?

Kyllä, sairauspäivältä sinulla on oikeus palkkaan jo merkittyjen työvuorojen osalta tai jos työpäivästä oli muutoin sovittu.

TEKin jäsenenä voit olla yhteydessä TEKin työsuhdeneuvontaan:
www.tek.fi/laki

Palkka-toiveesta parempaan palkkaan

TEKin opiskelijatutkimus 2025 kertoo, että työnhaussa palkkatoiveen esittäneet ja TEKin palkkasuosituksia hyödyntäneet opiskelijat saivat muita parempaa palkkaa kesätöistään. Valmistaudu määrittelemään oma palkkatoiveesi ja hyödynnä palkkasuosituksia oman alan työpaikkoja hakiessasi.

Kun haet työ- tai harjoittelupaikkaa

Työpaikkailmoituksessa saatetaan pyytää hakijaa esittämään palkkatoive jo hakemuksessa. Usein palkasta keskustellaan tarkemmin työhaastattelun yhteydessä.

EU:n palkka-avoimuusdirektiivi velvoittaa työnantajia kertomaan palkkauksesta jo rekrytointiprosessissa. Työkirjan julkaisun aikaan palkka-avoimuutta koskeva kansallinen lainsäädäntö on vielä valmistelussa. Moni työnantaja toimii jo lähtökohtaisesti palkka-avoimuutta tukevilla tavoilla.

Palkkatasoa on hyvä selvittää ja palkkatoivetta on hyvä pohtia ennakkoon myös silloin, kun lähestyt työnantajaa suoraan avoimella hakemuksella tai opinnäyteyhteistyön idealla.

Palkkasuositukset

TEK tutkii ja tilastoi tekniikan alan palkkoja ja niiden kehitystä. TEKin vuosittain julkaisemat palkkasuositukset perustuvat tähän tutkimustietoon. Suosituksia annetaan työuran eri vaiheisiin, ja ne koskevat harjoittelupalkkaa, tutkielmapalkkaa (diplomityö tai pro gradu) sekä valmistuneiden alkupalkkaa.

Harjoittelupalkka

TEK julkaisee opiskelijoiden harjoittelupalkkasuositukset vuosittain. Suositukset koskevat omaan opiskelualaan liittyvää opintojen aikaista harjoittelua ja työtä. Suositukset perustuvat TEKin opiskelijatutkimuksessa opiskelijajäsenten antamiin tietoihin harjoittelusta, kesätöistä ja opintojen aikana tehdystä työstä saadusta palkasta. Lisäksi suosituksiin vaikuttavat ennusteet palkkatason muutoksista.

Harjoittelupalkkasuositus toimii hyvänä lähtökohtana palkkapyynnölle opintojen aikaisiin oman alan työtehtäviin. Huomioithan, että palkkatoivetta määritellessäsi tulee huomioida työtehtävän vaativuus sekä aiempi työkokemuksesi.

Diplomityö ja pro gradu

Maisterivaiheen tutkielma tehdään usein työsuhteessa, ja tutkielman tekemiseen liittyviin työtehtäviin annetaankin erillinen palkkasuositus. Huomaathan, että mikäli hoidat lopputyösi ohella myös muita työtehtäviä, ne on hyvä ottaa huomioon palkkaa nostavana tekijänä.

Alkupalkka

TEK Graduate Survey -kyselystä saadaan tietoa vastavalmistuneiden palkoista, ja tietoa hyödynnetään TEKin alkupalkkasuositusten laatimisessa. Suositus on asetettu toteutunutta keskipalkkaa hieman korkeammalle tasolle, koska TEKin tavoitteena on edistää jäsenten palkkakehitystä. Alkupalkkasuositusta asetettaessa otetaan huomioon myös ennuste tulevasta suhdanne- ja palkkakehityksestä.

Alkupalkkasuositus on tarkoitettu koulutusta vastaaviin asiantuntijatehtäviin äskettäin valmistuneille, joilla ei vielä ole vahvaa työkokemusta oman alan tehtävistä. Alkupalkat ovat korkeampia erityisen vaativissa tehtävissä sekä valmistuneilla, joilla on jo paljon työkokemusta. Myös kyseessä oleva ala, yritys tai alue voivat vaikuttaa alkupalkan tasoon.

Valmistautuminen palkkaneuvotteluun

1. Selvitä, onko työnantajalla käytössä palkkausjärjestelmä vai perustuuko tehtävän palkkaus työehtosopimukseen.
2. Perehdy TEKin palkkasuosituksiin ja palkkatilastoihin. TEKin jäsenillä on käytössä myös palkkanosturi ja henkilökohtainen palkkaneuvonta.
3. Analysoi omat työtehtäväsi ja niiden vaativuus huolella.
4. Harjoittele neuvottelua joko mielessäsi tai jonkun muun kanssa.
5. Pohdi perustelujasi huolellisesti etukäteen ja harjoittele niiden kertomista. Pyri pohtimaan etukäteen myös toisen osapuolen argumentteja.

Palkkaneuvottelun aikana

1. Esitä kysyttäessä palkkatoiveesi ja omat perustelusi sille. Voit perustella toivetta omalla osaamisellasi tai aiemmalla kokemuksellasi.
2. Painota tehtävän vaativuuden elementtejä sekä osaamista, kehittymispotentiaalia, tuloksia, motivaatiota ja sitoutumista.
3. Korosta taitojasi ja osaamistasi, joista organisaatio hyötyy.
4. Käytä perusteluissasi mahdollisuuksien mukaan työnantajan omia käsitteitä.

Tämän vuoksi alkupalkkasuositus annetaan haarukkana, ei yksittäisenä summana.

Voit hyödyntää alkupalkkasuositusta lähtökohtana, johon vertaat omaa palkkatoivettasi sekä osaamistasi ja kokemustasi. Pohdi, mikä sinun tilanteessasi tehtävän vaatimuksiin nähden olisi palkka, johon voit olla tyytyväinen. Muista selvittää palkkaneuvottelussa myös työnantajan mahdollisesti tarjoamat muut edut.

Palkkanosturi tarjoaa TEKin jäsenille tietoa palkkatoiveen tueksi.

TEKin Palkkanosturista näkökulmaa

Opiskelijoiden kesätyöstä saamaa kuukausipalkkaa voi tarkastella Opiskelijoiden palkkanosturin avulla. Nosturiin on kerätty kesällä omalla alallaan työskennelleiden tekniikan, arkkitehtuurin ja matemattis-luonnontieteellisten alojen opiskelijoiden palkkatietoja vuodesta 2021 alkaen. Palkkanosturi on kaikkien TEKin jäsenten käytettävissä.

Valmistuneiden palkoista eri aloilla ja eri tehtävissä saat tietoa TEKin työmarkkinatutkimuksen tuloksiin perustuvasta palkkanosturista.

Palkkaneuvottelut

Palkkatoive toimi yleensä lähtökohtana palkasta neuvottelemiseen. Yrityksellä saattaa olla mielessä valmis palkkaraami, johon opiskelijan palkka asettuu. Julkisella sektorilla on usein käytössä palkkausjärjestelmä ja ennalta sovitut kriteerit, joiden mukaan palkka määräytyy.

Moni kokenutkin työnhakija voi kokea palkkapyynnön määrittelemisen vaikeaksi. TEKin palkkasuositusten ja palkkanosturin tarkoituksena onkin auttaa palkkapyynnön pohtimisessa, muotoilussa ja perustelemisessa.

Lopullinen palkka sovitaan työsopimuksessa. Työsuhteen aikana palkkakehitykseen vaikuttavat työehtosopimusneuvotteluissa sovitut yleiskorotukset sekä mahdolliset henkilökohtaiset palkankorotukset. Henkilökohtaiset korotukset perustuvat yleensä työtehtävässä suoriutumiseen, osaamisen kehittymiseen sekä yleiseen urakehitykseen. Henkilökohtaiset palkankorotukset jokainen neuvottelee itse.

Lisää tietoa palkoista ja palkkasuosituksista sekä TEKin palkkanosturit löydät: www.tek.fi/palkka

Lähteet: TEKin palkkaneuvonta ja urapalvelut sekä YTN:n opas palkkakeskusteluihin.

Pohdittavaksi

Osaamisen tunnistamisesta on apua palkkaneuvotteluissa

Pohdi seuraavia kysymyksiä ennen palkkaneuvottelua.

Työtehtävä

- Analysoi jokainen työtehtävä tai projekti erikseen. Mitä kaikkea työhön sisältyy?

Vastuu

- Mitä henkilökohtaisia vastuita sinulla on ollut aiemmissa työtehtävissä?
- Mistä olet vastannut yhdessä muiden kanssa esim. työparina tai tiiminä?

Saavutukset

- Miten olet pärjännyt aiemmissa tehtävissä tai opinnoissa?
- Mitä konkreettista olet saanut aikaan?
- Millaista palautetta olet saanut esihenkilöiltä, kollegoilta, asiakkailta tai muilta sidosryhmiltä?

Osaaminen

- Mitä osaamista sinulle on kertynyt työssäsi ja opinnoissasi?
- Mitä juuri tässä tehtävässä tarvittavaa osaamista sinulla on?

Vahvuudet

- Mitä ammatillisia ja henkilökohtaisia vahvuuksia sinulla on?

Kehittyminen

- Miten kuvaisit kykyäsi oppia ja kehittyä?
- Mitä hyötyä siitä on työtehtävässäsi?

Teksti: Heidi Tomperi Kuva: Suvi-Tuuli Kankaanpää

Vain parasta (työ)elämää

Tekniikan ja luonnontieteiden kenttä on laaja ja se tarjoaa vaikka minkälaisia mahdollisuuksia. Kuka tietää, mitä tulevaisuutesi pitää sisällään – mutta sen tiedämme, että me TEKissä haluamme olla mukana rakentamassa tälle alalle ja sinulle parasta mahdollista työelämää.

Ai miten? Konkreettista esimerkkiä eli Työkirjaa pitelet juuri käsissäsi, mutta muitakin keinoja on. Lue lisää tältä aukeamalta.

Asiantuntijat apunasi

Jos töissä tulee vastaan yllätyksiä tai työelämä mietityttää muuten, asiantuntijamme ovat näppärästi jäsentemme tavoitettavissa OmaTEKin kautta. Kiireisissä tapauksissa saat juristimme kiinni myös puhelimitse puhelinpalvelun aukioloaikoina. Meiltä saat tukea ja neuvoja esimerkiksi sopivan palkkatoiveen haarukointiin, työsopparin tarkistukseen tai työpaikan erilaisten tilanteiden selvittelyyn. Voit huoletta tsekata pienemmätkin jutut meiltä.

Ota yhteyttä: www.tek.fi/lakineuvonta

Taitoja ja tuttuja tapahtumissa

TEKin jäsenenä pääset laajentamaan osaamistasi ja verkostojasi tapahtumissamme. Järjestämme muun muassa teknologiaan, johtamiseen, esiintymistaitoihin ja hyvinvointiin liittyviä webinaareja ja livetapahtumia, joihin olet opiskelijajäsenenä lämpimästi tervetullut. Jopa 81 % osallistujista suosittelee TEKin tapahtumiin osallistumista – kokeile sinäkin! Tapahtumiin osallistuminen ei maksa mitään.

Selaa tapahtumakalenteria: www.tek.fi/tapahtumat

Tiesithän, että opiskelijajäsenyys ***ei maksa mitään?***

Katso kaikki opiskelijan palvelut ja liity: www.tek.fi/opiskelija

Reilut työehdot ja kannustava palkka

Olemme mukana rakentamassa työelämää, jossa sinulla ja kavereillasi jää aikaa ja energiaa muullekin kuin työlle. Pidämme huolen, että tekniikan ja luonnontieteiden osaajien palkat kehittyvät ja työehdot ovat reilut. Liiton jäsenyys on järkevä sijoitus sekä opiskelijalle että valmistuneelle. Vuosittain lähes 80 % tekkiläisten saamista palkankorotuksista on työehtosopimuksiin pohjautuvia yleiskorotuksia, jotka liitot ovat neuvotelleet jäsenilleen.

Lue lisää neuvottelutyöstämme: www.tek.fi/tes

Taloustutkimuksen kyselyn mukaan TEK oli ***arvostetuin ja houkuttelevin ammattiliitto*** *vuonna 2025.*

Jos opiskelija on hyödyntänyt TEKin palkkasuosituksia, hän saa parempaa kesätyöpalkkaa.*

Lähde: TEKin opiskelijatutkimus 2025, *mediaanipalkka.

Vaikuttavaa dataa

Teemme töitä yhdenvertaisen ja kannustavan työelämän eteen. Tutkimme tekniikan ja luonnontieteiden alan opiskelijoiden ja työssäkäyvien tuntoja säännöllisesti erilaisten tutkimustemme kautta. Viime vuosina olemme muun muassa tunnistaneet ”tekoälyeliitin” koostuvan 40–49-vuotiaista miehistä ja havainneet valmistuvien diplomi-insinöörien mediaanipalkan kohonneen 4 000 euroon. Tutkimustuloksemme ovat näkyneet omien kanaviemme lisäksi valtakunnan medioissa – näin viemme tekkiläisten näkemyksiä eteenpäin päättäjille ja suurelle yleisölle.

Lue lisää: www.tek.fi/tek-vaikuttaa

KORKEASTI KOULUTETTUJEN KASSA

Opiskelija,

kuulutko jo työttömyyskassa KOKOon?

KOKOsta saat ansiosidonnaista päivärahaa, jos jäät joskus työttömäksi.

Kassaan kannattaa liittyä heti ensimmäisen työsuhteen alkaessa, jotta tarvittava työssäoloehto ehtii kertyä ajoissa.

Liity KOKOon TEKin kautta

P.s. Katso, paljonko sinulle maksettaisiin:

kokokassa.fi/paivarahalaskuri

Lue lisää:

kokokassa.fi/edellytykset-ansiopaivarahalle

Yliopistojen ura- ja työelämäpalvelut

Koko opintojen ajan käytössäsi ovat oman yliopistosi ura- ja työelämäpalvelut, jotka tarjoavat sinulle tukea oman tulevaisuutesi ja urasi suunnitteluun sekä konkreettiseen työ- ja harjoittelu-paikkojen hakuun.

Ura- ja työ-elämäpalvelut järjestävät luentoja, työ-pajoja ja tapahtu-mia sekä tarjoavat henkilökohtaista uraohjausta. Käytettävissäsi on myös monipuolista tietoa pohdintojesi tueksi.

Yliopistosi omassa Job Teaser -portaalissa jul-kaistaan juuri sinun yliopistosi opiske-lijoille soveltuvia avoimia työ- ja harjoittelupaikkoja.

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Urapalvelut

studies.helsinki.fi/ohjeet/tyo-ja-ura

Aalto-yliopisto
Aalto-universitetet
Aalto University

Career Design Lab

careerdesignlab.aalto.fi

UNIVERSITY OF EASTERN FINLAND

Urapalvelut

uef.fi/urapalvelut

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Ura- ja työelämäpalvelut

jyu.fi/tep

LUT University

Urapalvelut

lut.jobteaser.com

OULUN YLIOPISTO

Career Centre

oulu.fi/fi/opiskelijalle/tyoelamaan

Tampereen yliopisto
Tampere University

Uraohjaus

tuni.fi/urasuunnittelu

TURUN YLIOPISTO

Työelämä- ja ohjauspalvelut

utu.fi/rekry

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Urapalvelut

uwasa.fi/opiskelijat

Åbo Akademi

Arbetsforum

abo.fi/arbetsforum

Työkirjan suomen-kielinen osio päättyy tähän.

